7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

[illegible] de Rebus Astronomicis

1
6
331

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

1 K. 6

1. 6. 331

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

XI
OLHOF.
excerp. Epist.
HEVEL.

Donum Clarissimi Olhoffij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

EXCERPTA EX LITERIS
ILLUSTRIUM, ET CLARISSIMORUM VIRORUM,

Ad

NOBILISSIMUM, AMPLISS. ET CONSULTISS.

DN. JOHANNEM HEVELIUM

Conf. Gedanenfem

perfcriptis,

JUDICIA

DE

REBUS ASTRONOMICIS

Ejusdemque

SCRIPTIS

exhibentia,

Studio ac Operâ

JOHANNIS ERICI OLHOFFII

Secretarii.

GEDANI,
Ex Officina JANSSONIO WAESBERGIANA,
ÆGIDII JANSSONII à WAESBERGE,
Literis DAVID - FRIDERICI RHETII.
M. DC. LXXXIII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

ILLUSTRI, GENEROSO, AC PERMAGNIFICO DOMINO

DN. GABRIELI KRUMHAUSEN,

CIVITATIS PATRIÆ GEDANENSIS PRO-CONSULI

Et pro temp.

BURGGRABIO REGIO PATRONO GRATIOSO.

Illustris, & Generose Domine.

VIrtuti olim fanum Romanos posuisse legimus, tum, quemadmodum existimo, ut publicè ostenderent dignam sibi illam judicari, quæ colatur, tum, ut dum sacra ejus bonorum cætu celebrantur, ipsi illi vel ignoti aliàs, adspectu mutuo, & illo Sacrorum commercio ad amandum inter se invitarentur. Quo qui-

dem in consilio non vanam videntur secuti fuisse rationem. Nam & utile fuit, ad usum quendam inter se mutuum vocari bonos, nec negari potest, amabilem esse, simul ac conspecta atque agnita est, Virtutem: quam sapiens Romanus in omnium oculos lumen suum infundere honorifico elogio testatur.

Dabis hic mihi veniam, Illustris Domine Burggrabie Regie, Generose & Per-Magnifice Domine, ut nihil hic dicam de Tuis Virtutibus, tametsi campum mihi latum aperiri & videam & gestiam. Sed illa Pietas, illa Justitia & Prudentia, quibus pro Salute Reip. nostræ, imo meritis jam Tuæ, constanter hactenus excubas: illa Decora eximia, quibus sub umbrâ Alarum Divinarum, & sub Regiæ Clypeo Clementiæ inter cæteros Patriæ nostræ Patres venerabiles Civitatem nostram & ornas insigniter & tueris, majus aliquod ingenium & majorem meâ facundiam requirunt. Ideoq; fas mihi sit silentio hìc ea venerari. Enimverò sicut Ipse testis es Virtuti, ambiri eam à gloriâ, Qui pridem jam Virtutes, quæ in Te sunt, coli & amari sentis: ita

ita non minùs gratum Tibi usq; fore ſpero, imo confido, ſi ubiq; locorum ſalvum maneat tritum illud Platonicum, Virtutem inter homines excitare ſui amores. Imò cum illius Divæ quaſi quædam ſint alumnæ literæ, jam nemo dubitare poteſt, fieri non poſſe, quin & his faveri gaudeas, præcipuè cùm & Ipſe tenerrimè has ames.

Quemadmodum autem ad omnia Te doctrinarum genera vis quædam animi & ingenii rapuit præſtans & ſingularis: ita nec ad illa, quæ ſe in Cœlum & in Sidera attollunt connivere oculis voluiſti. Quæ, ut jam pridem magnis ingeniis decora, Tuæ quoq; laudis partem eſſe pateris, & à magnis ſubinde ingeniis excoli atq; expoliri mirum in modum lætaris. Non opus eſt, ut hìc Tibi recenſeam Heroës hujus Scientiæ, tam priſcos quàm recentes, quibuscum pridem familiariter uteris: Sed ratio tamen inſtituti mei poſtulat, ut nequeam hìc tacere inſigne Decus Civitatis noſtræ Virum Magnificum ac Nobilisſimum Dn. Johannem Hevelium Conſulem, Amicum Tibi carisſimum, Patronumque meum Venerandum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Cujus Divinum Ingenium, & Laborum incredibilis Conſtantia quantùm hìc præſtiterint, jam, ut exiſtimo, tacere vel invidia veretur. Verùm nec Hunc opus eſt, vel laudare, vel id coram Te, Qui & publicorum conſiliorum ſocietate, & amore Virtutis communi jam pridem Illi devinctus es, & privatâ inſuper familiaritate intimè Eum notum & perſpectum habes. Civitas verò noſtra, vel me tacente, in Thalete ac Atlante ſuo cùm dignas Conſule Virtutes lætâ mente ſuſpicit celebratque, tùm imprimis illam incredibilem admiratur vigilantiam, quæ & integra ſemper vigensque Cœlo præſtò eſt, & in nullo tamen unquam Reip. negotio dormitavit, & nec diebus nec noctibus intentam illam aciem remittit.

Sed hæc ego dicenda aliis ingeniis relinquo, qui hìc præcipuè ſingularem tantùm Viri ſummi in me Humanitatem in animo habebam memorare. Quam uti nullo unquam tempore ſatis prædicare potero: ita fateor, jam pridem me invigilaſſe animo, ſi fortè daret ſe occaſio aut facultas aliqua, devinctam Ipſi meam obſervantiam quo-

cunq;

cunq; argumento conteſtandi. Et videtur illa ſe dediſſe, cum Ejusdem de Studiis & Scriptis Doctorum Virorum judicia licuerit ex 15. Epiſtolarum voluminibus colligere. Quæ ut pervolvi & ſuave fuit illum tantum numerum Virorum, cùm in Orbis Imperiis, tùm in Rep. Literatâ Maximorum, legere ac percenſere, & jucundum ſimul, deprehendere, faveri ab His Viro ſummo, Quem ego jam pridem maximoperè ſuſpiciebam, adeóq; hìc quaſi teſſeram illam Platonicam, de quâ paulò ante dixi, Virtuti Ejus appendi lætatus ſum.

Placuit igitur ex illâ Meſſe ſpicas quasdam legere & excerpere aliqua, cum Orbe Erudito communicanda, certa ſpe fretus, non ingratum fore his, qui jam pridem amant Hevelium domi ſuæ, hoc eſt, in Scriptis Ipſius cognitum, ſi hîc Eundem etiam in Commercio Virorum Eruditorum, quaſi in Foro Literario, ſeu extra Lares ſuos conſtitutum, exhiberem. Tibi quidem, Illuſtris Domine Burggrabie Regie, Generoſe ac Per-Magnifice Domine Patrone, conſilium & inſtitutum meum non diſpliciturum planisſimè confido, Qui & Hevelio, &

Vir-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Virtuti cuilibet æquum testimonium præberi gaudes, quin omnium interesse, rectissimè judicas.

Quod autem Nomen Tuum Operi huic ausus sum præscribere, id inter alias causas, quarum etiam partem jam exposui, illa vel præcipuè inductus feci, quod illam singularem Tuam in me intuens Voluntatem, quam multò plurimis mihi testimoniis habeo comprobatam, jam pridem obligari me sentiebam, ut qualicunq; debitæ in Te Observantiæ meæ monumento grati animi conatum quendam Tibi declararem. Suscipe ergo hoc qualecunq; Reverentiæ in Te meæ pignus, & institutum meum, sicut animo, ut existimo, non aversaberis, ita vultu etiam sereno ac benigno, quæso, dignare. Interea voveo, ut Te Summus rerum omnium Arbiter DEUS in commodum & incrementum Reipubl. Patriæ, bonorumque omnium præsidium diutissimè præstet incolumem.

ILLUSTRIS ET GENEROSÆ MAGNIFICENTIÆ TUÆ

Cultor Observantissimus

JOHANNES ERICUS OLHOFF,
Secr.

Gedani,
Anno æræ Christianæ
1683.
Mense Januario.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

EXCERPTA
EX
LITERIS
ILLUSTRIUM & CLARISSIMORUM VIRORUM,
AD
VIRUM NOBILISS. AMPLISS. & CONSULTISS.
DN. JOHANNEM HEVELIUM,
Conſ. Gedan.
perſcriptis.

Viro Clarisſimo Sapientisſimoq;
JOANNI HEVELIO
Dantiſcano, Reipublicæ Palæop. Scabino.
P. GASSENDUS S.

EA ſane fuit, Vir Sapientisſime, humanitas erga me Tua, ut grates dignas perſolvere non ſit omninò opis meæ. Vocaſti enim ipſe me in partem amicitiæ, quam ego potiùs ambire debui, ac ultrò donaſti ea, quæ exigere prohibuiſſet pudor. Decet proinde ut non ſis minùs in agnoſcendo liberalis, quàm in præoccupando fueris; & agnoſcendi impotentiam, quam feciſti ipſe in me, non mihi vertas vitio, ſed tibimet ipſi condonandam putes. &c. &c.

Debeo porrò ingenteis quoquè pro adeò egregio Solis Schemate, in quo aliquot maculas, faculasquè appinxisti, lætorquè Te & obtinere egregium adeò Telescopium, & methodo uti quæ videatur longè quam Scheineriana facilior; & pollere non modò visu, qui possit sanè haberi lynceus, verùm etiam manu adeò eleganti, ut depingi nihil accuratiùs possit. Facit hoc certè, ut non modo consentiam, sed quantum licet, etiam exhorter, ut quam ego Selenographiam affectavi, ipse perficias. Siquidem cùm mihi pingendi ignaro utendum alienis fuerit manibus; poteris tu rara fœlicitate tuismet uti & pingendo & (quod maximum) æri incidendo. &c. &c. Superest, ut si quid me velis, quod præstare meæ facultatis sit, libertate summâ perscribas. Sic enim velim habeas, esse me eum, qui ut amicitiam ultro oblatam exosculor, tequè ex animo complector; ita sim perpetuò maximi facturus, posse quopiam obsequio illam, quâ me prosequeris benevolentiam demereri. Salutem Tibi nunciat memoratus ante Bullialdus, non omissurus in suis illis Astronomicis Tabulis, quas tuas cum ipso communicavi observationes, ad eliciendum meridianorum Longitudinisve discrimen Dantiscum & Parisios inter. Quæso verò, si inter te & eximium illum Eichstadium necessitudo intercedat, Salutem illi dicere nomine meo plurimam velis, ac sponsorem præstare te gratitudinis erga ipsum meæ. Vale. Parisiis VII. Kalend. Aprilis, Anno M. DC. XLIIII.

PETRUS GASSENDUS.

JOHANNI HEVELIO S.

NOn multum est, ex quo accepi literas tuas, svavissimas dico, tum propter sincerum, quam erga me spirant affectum, tum propter adjuncta ipsis pignora meritò mihi cara habenda. Accepi verò tempori satis, ut cum Bullialdo communicarem quas

Ecli-

Eclipſeon obſervationes impertiri dignatus es, tum à te peractas, tum à cæteris màgnis illis Viris unà cum datarum ad Te Literarum exemplo illo, in quo Præclarus Linnemannus comparationem Meridianorum juxta obſervata inſtituit. Scilicet ille nondum perductis ad umbilicum Tabulis, habuit unde obſervationes ſuum in locum inſerere, & veſtra illa loca pleniùs cum hiſce noſtris conferre poſſit. Mirâ aliunde lætitiâ, quas phaſeon Lunarium icones unà transmiſiſti, ſum exoſculatus; Siquidem non potui non valdè mirari, & oculi tui in obſervando perſpicaciam, & manus tuæ in penicillo, cæloque tractando induſtriam. Nam & cum ſit in te præterea tum affectus ad exſequendum, tum conſtantia ad inſiſtendum, tum diligentia ad explorandum, ſunt in te uno eæ dotes, quæ vix in alio ullo ſint unquam; quæquè, niſi concurrant, fruſtra perfectio operis difficillimi exſpectetur. Etenim ſat novi, quod tu inſinuaſti, neminem intelligere quanti id ſit laboris, poſſe, niſi manum admoverit, præſtarequè quidpiam ipſemet tentarit. &c.

Vale Vir Præclariſſime, mequè porrò amare perge. Pariſiis Eid. Oct. M. DC. XLIV.

Doctiſſimo ac Eruditiſſimo Viro,

Domino HEVELIO,

Aſtronomicarum rerum peritiſſimo.

PETRUS NUCERIUS,

Sereniſſimæ Reginæ Poloniæ Secretarius & Conſiliarius S.

Doctiſſime & Eruditiſſime Domine.

LIteræ veſtræ multò mihi jucundiſſimæ ad me perlatæ ſunt, cum illâ mirabili Selenographiâ, cujus memoria æternùm vigebit, quas ut accepi, non deſtiti quin ex duobus voluminibus illud

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

illud quod destinaveras Reginæ Serenissimæ nomine vestro tradiderim. Munus arrisit multùm, & id præstitit S. Mtis erga viros doctos & benè meritos propensio, ut ad Regem Serenissimum Ipsamet mihi viam spontè straverit, quà duce (quid enim non sperassem) id accidit, ut eo ipso tempore, quo librum vestrum S. R. Mti obtuli, priusquam authoris nomen Regina Serenissima innuisset ex Hevelio statim fonte & non alio tantum opus emanasse S. M. judicaverit; certiorem se dicens, nullum præter Hevelium sagacem satis ac laboriosum tam reconditas & obstrusas observationes indagasse; meminit quoquè se aliquando libellum (quem mihi videndum pollicitus est) una cum caniculato Isoptro ex quo pone murum in subjecta fossa quæ agerentur facilè esset conspicere ab eodem Hevelio habuisse, & ut sua Regia Majestas istarum rerum cupidissima est, istud Isoptron perquiri jussit ut Serenissima Regina videret; curavitquè ita per alium apparari ut illo uti posset (non enim per se benè componere novit.) Evolvit studiosè Operis vestri folia omnia; Præfationem attentè legit & ea præsertim loca notavit, non sine magno gaudio & authoris commendatione, ubi de Astris VLADISLAVIANIS est sermo; Animadvertit etiam ubi de incisione crystallorum, addidit insuper S. S. se speculare Batavicum quo Lunæ maculas inspexerat habuisse, quòd cùm videre cupiisset Regina Serenissima, fracta omnino ac contrita crystalla inventa sunt. Quid plura? uno verbo dicam Regem Serenissimum per duas aut tres horas in tanto opere extollendo & authore ipsius commendando totum fuisse. Placuit & S. M. videre hanc quam ad me transmiseras Epistolam, comptam adeò & politam ut exemplaria multi non indocti transcribere non neglexerint. Reliquum est ut ego pro mea virili parte gratias quàm maximas agam humanitati vestræ, quod tam grato munere me ditaverit & eum me judicaverit qui possem hoc summi laboris & sagacissimæ eruditionis monumentum vestræ, suis

Mtibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Mtibus deferre. Quapropter Dominationem Vestram vehementer oro atquè obtestor, ut si quid in me sit quod optet, exploret, mequè semper ad obsequia sua promptissimum credat & paratissimum. Warsaviæ, die 24. Julii Anno 1647.

Mons. des Noyers.

L' an 1647. le 31 Juillet Varsavie.

JE vous remerçie encore, en ma langue maternelle de la faveur du livre, que vous m' avez envoyé, je vous puis assurer, que le Roy fait une estime particuliere de vous, l' ayant encore depuis peu entendu dire, & veritablement vous avez dit des choses si nouvelles, & vous les faitte voire sy nettement, que vous vous attirez les louanges & l' admiration de tout le monde &c. A. Warsavie.

Clarissimo Viro & Incomparabili Mathematico

JOHANNI HEVELIO.

CLarissime Vir, Ad alia indicia, quibus tuus Fabricius officiosum suum animum erga me explicare voluit, hoc quoquè accedit, quod curavit, ut mihi egregium hoc Selenographiæ opus dono dederis. Et quamvis maxima pars hujus libri meum superet ingenium, tamen paucula illa, quæ indè assequi potui, movent mihi magnam admirationem Autoris. Perge igitur, egregie Vir, & persequere hominum caligantes oculos & animos illustrare. De reliquo, magnopere pro tam accepto munere gratias tibi ago, & promitto, quod nunquam tuam Virtutem laudare, animum meum gratum præstare, & te tuosque singulari affectu complecti præteribo. Vale. Datum Euthyni 1647. 11. Septembr.

JOHANNES EPISCOPUS Lubec.
Dux Slesv. & Holsat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Monſ. des Noyers.

L' an 1647 le 13 Novemb.

JE n' ay point encore eu reſpons, que vos livres ſoient arrivé à Paris, Jen' ay pourtant grand impatiance afin que Ceux à qui vous en avez envoyez ſe puiſſent promener dans ce premier Ciel, pour y conſiderer les merveilles que vous y avez remarquez &c. A Warſavie.

Ampliſſime Vir, Amice Honorande.

ACcepi cœleſte donum tuum, quo in eam meas facultates anguſtiam conſtrinxiſti, ut de referendo pari cogitationem lubens depoſiturus ſim, omni autem ſtudio enixurus, ut ſi non argentea pro tuo auro, ænea tamen atque ferrea, quavis occaſione remittam. Omni laude digniſſimum opus non me tantum ſed & alios ſui admiratione cepit, ut Goddartius Medicinæ Doctor eruditiſſimus Vir, hunc tubum Opticum Tibi offerre audeat: non quaſi Te non æquè bonos aut meliores habere exiſtimet; Sed ut potius tuum ſuper eo judicium audiat, quem rerum harum Artificem peritiſſimum videt. Londini 1647. 28. Octob.

SAMUEL HARTLIBIUS.

JOHANNES EPISCOPUS Lubecenſis, Dux Sleſv. & Holſat.

ad

Clariſſimum & Conſultiſſimum Virum

Dominum VICENTIUM FABRICIUM, Syndicum Civitatis Gedanenſis.

CLariſſime & dilecte Fabriti. Diu optata tua Epiſtola cum Heve-

Hevelii incomparabili opere rectè mihi data est. Tuas literas mihi gratissimas esse non te fugit. Quod etiam beneficio tuo, mihi & donatum librum ambabus manibus amplexus fuerim, indè colligere potes, quod semper excellentium virorum Scripta amaverim. Unde etiam autori, quod inclusa seorsim feci, & tibi gratias ago dataquè occasione habebo. &c. Euthyni Anno 1647. 11. Septembr.

Nobilissimus & Clarissimus

Dominus CHRISTIANUS CASSIUS,

hujus Principis à Secretis,

ad eundem DN. FABRICIUM.

Vir Amplissime, amicorum Eximie.

TAndem ad nos delatum est Hevelii opus illustre, quod admiratur Princeps, admiramur omnes. Totum percurri librum cum ingenti delectatione, nec satis admirari potui stupendos & incredibiles labores. &c. Euthyni Anno 1647. die 17. Septembr.

Ex literis

GEORGII FHELAVII,

Ad Reverendum & Clarissimum Virum

Dominum MOCHINGERUM, datis.

DE Selenographiâ Amplissimi Domini Hevelii nihil hactenus significare potui, quandoquidem & Argentoratum & Helvetias & Gallias, Parisiis exceptis, Bibliopolarum incuriâ, non ipsa, sed fama tantùm & desiderium illius penetravit. Ubi verò Galliarum μικρόκοσμον ingressus sum, interquè alios, tum doctrinâ, tum obviâ humanitate Præclarissimum Dominum Mersennum salutavi, satis superquè, quid de libro illo judicandum sit,

ſit, inaudire & diſcere potui; qui per omnes non κατηγορίας, ſed πανηγυρίας καὶ ἐπιδείξεως claſſes percurrendo, non leviter καὶ ἐξ ἐπιπολῆς ſed prolixè quàm ſtudioſiſſimè eundem mihi profectò commendavit; adeò, ut licet alios viros doctiſſimos Gasſendum, Robervallum, Hardium, cæterosquè qui propter exemplarium penuriam (cui ſi Clariſſimus Dominus Hevelius hortatu & inſtigatióne apud Bibliopolam de pluribus huc mittendis factâ, mederi non recuſaverit, maximo ſanè, quod in publicando libro illo præſtitit, beneficio addet beneficium) ſcripti illius uſum, certatim à Domino Merſenno poſtulant, ſilentio jam præterire vellem, hoc uno Catone poſſem eſſe contentus. &c. Anno 1648. Pariſiis.

Præſtantiſſimo Viro Domino HEVELIO S. MERSENNUS.

DUm legimus, & admiramur tuum librum Vir Clariſſime, ſimul etiam laboramus in illis vacui experimentis &c. Anno 1648. die 20. Januarii. Pariſiis.

Idem MERSENNUS.

Cùm nullum Tui nuntium acceperim, Vir Clariſſime, ab eo tempore, quo tuum nobiliſſimum Selenographicum opus accepi, mihi facit occaſio Nobilis Viri Poloni oblata, quæ me ad ſcribendum promovit, hiſce lineolis Te certiorem facere volui, quanti omnes tuum librum faciant &c. Pariſiis Anno 1648. die 1 Martii.

Prænobilis & Clariſſime Vir.

LIteras quas ad me 28. Auguſti ſanè humaniſſimas dederas 6. Februarii una cum Selenographiâ fideliter accepi; quantum

tum autem ex tam delicioſo opere voluptatis hauſerim, dici vix poteſt; certè dignum Politisſimo ingenio hoc opus, in quo & philoſophandi modus, accurata res adeò abſtruſas delineandi ratio, pictura quoquè & ſculptura ita eximia ſunt, ut utra alteri palmam præferat diſpici vix posſit. Pulchrè philoſopharis, pulchrè & accuratè obſervas, politisſimè delineas obſervata; omnia denique exquiſitisſimâ ſculpturâ perenni æri incidis; Perge porrò ut cæpiſti Rempublicam literariam hac rarâ ſupellectile cumulare. &c. &c.

Item.

ANtequam has clauderem venit unus ex Patribus noſtris, vir ſtrenuus Cœleſtium rerum obſervator, qui ſummâ voluptate tuas examinavit obſervationes; addiditquè nullam ex aliis Selenographiis, quas ipſi oſtendebam, veræ faciei Lunæ melius quadrare, & majori diligentiâ tum obſervatas tum inſculptas maculas eſſe; tuamquè meritò præferendam aliis. Hæc addo ut te ad pari paſſu progrediendum ſtimulem. &c. Romæ 14. Februarii. 1648.

Tuæ Claritatis

Servus humillimus

ATHANASIUS KIRCHERUS.

Ex Literis

SAMUELIS HARTLIBII,

Londini Anno 1648. 7. Martii datis.

OPeri tuo, id tantum, quo dignum eſt, æſtimium tribuimus, & ne illud quidem pro dignitate; nobis potiùs gratulamur tantam fortunam, quod tantum Amicum nacti ſimus, cujus & opera atquè faventisſimum affectum celebrare liceat. Illud ſanè quod ad me attinet, ſemper diligenter dabo operam ut officiorum meorum promtitudine atquè paratisſimis ſtudiis Tibi me approbem. &c. &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Amplissimo, juxta ac Ornatissimo Viro,

Domino JOHANNI HEVELIO,

Scabino Dantiscano &c.

JONATHAN GODDARDUS,

Medic. D. Societatis Medic. Londinensium Collega. S.P.D.

Vir Amplissime.

NOndum quartus præteriit mensis (quantum memini) ex quo primum inaudivi de opere quodam Selenographico in lucem edito; cujus exemplar ad Clarissimum Virum D. Samuelem Hartlibium ab Authore transmissum esset. Ego qui licet Mathesin vix à limine salutaverim, Mathematicorum tamen tum studiorum tum virorum semper fuerim amantissimus; idquè inprimis, ut de vero mundi adspectabilis Systemate, in ordine ad veram & solidam Philosophiam, judicium utcunquè ferre possim; atquè hoc nomine ad Telescopia accuratissima fabricanda, tum operam tum sumptus haud mediocres impenderim; dicere vix possum, quanta fuerim de ejusmodi opere lætitiâ affectus: ædes D. Hartlibii quam primum adeo, librum videndi causâ; ejus tamen tum temporis saltem paginas vertere licebat, nequè vel unam perlegere vacabat: utcunquè ex eâ inspectione, librum, exspectationem meam non solùm æquasse, verùm etiam superasse deprehendi, nec non Authorum omnium in hoc genere conatus longo intervallo post se reliquisse. &c. Londini Anno 1648, die 7. Martii.

Clarissimo & Doctissimo Viro,

Domino JOHANNI HEVELIO,

Dantiscanæ Reipub. Palæop. Scabino.

P. GASSENDUS S.

ACcepi nunc demum Clarissime Heveli, quem fasciculum exem-

exemplarium Nobilisſimi operis transdere ad me tuis cum literis es dignatus. Reddidi ſtatim ſuum cuiquè, Merſenno primum, tum Robervallio, poſtea Bullialdo, ad nos nunc domum reduci, ac mihi id habui quod voluiſti meum, & pro quo tibi gratias refero quam maximas poſſum. Id Compactori traditum, ſtatim ac mihi redditum fuit, adfuêre amici, qui ipſum avidé legendum abſportaverint; ipſequè vix potui ex eo quidquam curſim perſtringere, ut donec in manus redditurum foret, ſignificare poſſum non fuiſſe mihi planè inviſum. Itaquè quantum quidem licuit percurrendo cognoſcere, dignum profectò viſum eſt opus quod in ſeros poſteros tranſeat; nominiquè tuo, donec perennabit bonarum rerum ſtudium, aſſerat immortalitatem. Quam in eo mei mentionem dignatus es facere, grato, ut par eſt, animo accipio, ac tanquam ſingularis tui erga me affectus argumentum complector. &c. &c. Anno 1647. die VIII. Kalend. Novembr.

Clariſſimo Viro

DN. JOHANNI HEVELIO.

M. MERSENNUS. S.

STatim atquè volumen aureum aperui, me rapuerunt in admirationem figuræ tantà perfectione exſculptæ, vix ut angelus quidpiam illis addere poſſit. Quidni igitur gratias referam Angelicas Authori & datori, qui tantò cæteris anteivit in cœleſtibus obſervationibus, quantò firmamentum Luna majus eſt. Inprimis igitur judico nullum deinceps de hàc cœleſti materià, niſi fruſtrà, & tua priora repetendo ſcripturum. Secundum judicium poſt integram operis tui cœleſtis, & admirandi, lectionem expectabis. &c. &c.

Item.

AB hac ſcriptione legi 70 primas paginas Selenographiæ, ubi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

ubi R. P. Rheytam tam amicè adeoque prudenter, verè & clarè arguis, ut mihi videaris meram Charitatem Christianam respirare, spondereque ausim, si tantâ benignitate, claritate, atquè sapientiâ Heterodoxi (dummodò veri amantes) deinceps arguantur, vel potius moneantur, futurum ut omnes ad Catholicam fidem redeant, quod faxit DEus Opt. Maximus.

Ex literis Illustr. DN. CARCAVII,

Senatoris Parisiensis Magni Consilii.

Ad

Reverend. P. MERSENNUM datis.

Reverend. Pater.

QUod à me expetiisti, quodque à te meritissimus author Selenographiæ Cardinalis Richelii Epitaphium expostulavit libentissimè mitto, si quod aliud meæ erga illum observantiæ & summæ quam ex ipsius observationibus cœpi voluptatis possem exhibere testimonium, facerem utique ex animo.

Ex literis Nobilissimi Viri

NICOLAI CHRISTOPHORI de LUTZOW,

Consiliarii Principis Holsatiæ &c.

Ad

Amplissimum Virum VINCENTIUM FABRICIUM

Syndicum Civitatis Gedanensis datis.

Monsieur.

TOut de mesme que mon inclination & ma raison ne se sont jamais, si bien accordeés, que lors qu' elles se sont portées á vous estimer parfaitement: aussi rien ne m' a jamais tant esté au coeur, que de vous tesmoigner, la passion que i' ay de n' estre pas inutile à vostre service. C' est pourquoy en' ayant esté offert l' occasion par l' honneur de vos lettrés de presenter à S. A. mon Maistre le livre non pareil de l' incomparabile Sr. Hevelius je l' ay fait avec la fidelité dont se vous suis obligé il y a long temps. S. A. ne l' a seule-

seulement accepté d' un visage gracieux & benigne, mais a resolu de voluir faire escrire à Mons. Hevelius & luy tesmoigner le contentement qu' elle en a receu. Cependant i' ay en commis de vous rendre graces de sa part de la bonne volente de luy faire service. &c. &c. De Gottorp. ce 20me Juin. 1648.

Ex literis Clarissimi Viri

BENEDICTI BÄHRII.

Ad

Amplissimum Virum FABRICIUM Syndicum Gedanensem.

DE Eximii Viri Hevelii Doctrinâ & Virtute omninò gratulor vestræ Civitati, Tibique de illius consvetudine & amicitiâ. Ego verò multò magis tacito licet affectu colere eum cœpi, postquam per te mihi cognitum tantas ingenii dotes nullâ morum improbitate aut asperitate corrumpi. Benè quidem spero de Civitatibus & Rebuspublicis si ejusmodi viros ipsæ sibi habeant commendatos; tibi verò tuique similibus ad communem salutem non minus quàm ad honestam animi remissionem, amicitiam cum illis jungere contingat. &c. Stralesundi XI. Julii ciↄ Iↄc XLVIII.

Ex literis Illustrissimi Viri

DN. CLAUDII SERRAVII,

Senat. Parlam. Parisiens.

Ad

Amplissimum Virum VINCENTIUM FABRICIUM, Syndicum Gedanensem.

AT Selenographiam Illustris Mathematici vestri omnes magni faciunt: præsertim verò Astrologorum filii. Quæ autem Bullialdi nostri sit de eâ Sententia, melius ab ipso intelliges ex epistolâ, quam ad ipsum Hevelium, me aurem vellente, bene longam scripsit. Sanè vel cælestis istius scientiæ imperitis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

liber ejus non poteſt non placere; propter admirabilis magni illius ſideris phaſes varias accuratisſimè delineatas. &c. Lutetiæ Pariſiorum XVII. Decembris cIↄ. Iↄc. XLVIII.

Ex literis Præclarisſimi Viri,

P. ATHANASII KIRCHERI.

Ad

Nob. DN. FRANCKENBERGIUM.

Romæ Anno 1648. die 8. Novembr. exaratis.

OPus Selenographiæ Hevelii noſtri, etſi necdum, ſi figuras paucas exceperis intueri licuerit; ſuſpicio tamen illud, uti ex ungue Leonem; atque unicè optarem, ut unum mihi exemplar per Bibliopolas Amſtelodamenſes transmitteret, ut id in hoc mundi Theatro expoſitum, viri de Matheſi benè meriti nomen promoveret. Ego contra eadem via unum Muſurgiæ meæ exemplar eidem in controcambium transmittere non omitterem. &c. &c.

Ex literis Præclarisſimi Celeberrimiq; Viri

ISMAEL. BULLIALDI,

Pariſiis 3. Id. Decembr. Anno 1648. datis.

PRæterea gratias Tibi referre, non quantas officii mei ratio exigit, ſaltem qualescunqne, non potui de tam egregio ac luculento munere, Selenographia tua, quâ me auctum ac ditatum voluiſti. Tam nobile opus quanti faciam, vix eloqui posſum: ingeniique tui adeo ſublimis acumen, verborum vi illuc efferre nequeo, quo provectum illud intueor atque ſuſpicio. Alius equidem, præter te nullus abſolviſſet; non ſolùm enim obſervatoris diligentisſimi partes agere ſufficiebat: ſed & ſculptoris erudita manus admovenda fuit. Nec feliciter tanti labores cesſiſſent, ſi tibi pictoris Sculptorisve auxilium implorandum fuiſſet: vix quippe adſequi potuiſſent penicillo ac ſtylo perfectam conceptarum animo tuo imaginum expresſio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

presſisonem. Felices nos, qui de tam ſublimibus rebus disſerentem Illuſtrisſimum Hevelium nacti ſumus, diligentisſimum obſervatorem,eximiumq; pictorem. Verum ne ὁλοχερέστερον rem attigiſſe videar, obiterque librum tuum legiſſe, præcipua tractanda ſunt capita: & prout virum ſincerum decet ac verum Philoſophum, quid de illis ſentiam, manifeſtum tibi facere cupio. Stylo æquè perſpicuo & expolito Tubi optici fabricam & uſum explanaſti, ac eruditâ manu iſta tractas ac perficis. Præcipuum verò, quod pasſim in opere tuo animadvertere quilibet poteſt, quodque maximæ laudi tuæ cedit, olim inventis addidiſti. Nec profectò parvi momenti ſunt illa, quibus doces, experientia fretus, ſtellarum fixarum corpora ſpecillo intueri aucta, & abſolutam rotunditatem nacta. Ante quadriennium, lecta ad Clarisſimum Gaſſendum amicum noſtrum epiſtola tua, monitis tuis parvi & εὑρήματος σοφοῦ veritatem oculis meis expertus ſum. Aſtronomis non ſolum, ſed & militarem artem profitentibus, alio novo planeque mirabili inſtrumento prodeſſe voluiſti; illo ſcilicet partim dioptrico, partim catoptrico πολεμοσκοπίῳ. Doleo, tam iniquè ac impudenter hujus inventi palmam tibi præripere alium velle, & ſibi, quæ tui juris ſunt, aſſerere. Tuis doctus rebus, etiamque Atlantis Europæi Tychonis, cujus Syſtematis inventionem alius ſibi adrogabat, à te reperta in poſterum publici juris ita facias, ut monumentum publicum ſimul exſtet, quo plagiorum calumnias diſpellere ac diſcutere posſis. Quod inſuper tutum ſatis vix eſt adverſus multos, non etiam omnino malos, præſidium. &c. &c. &c.

Item.

HAbes hactenus, Eruditisſime ac Nobilisſime Heveli, illa, quæ nunc mihi dicenda occurrunt circa opus tuum Selenographicum, quo Aſtronomiæ coronidem impoſuiſti. Vix enim ſperare poſſum, humanæ mentis vires altiùs ſeſe efferre poſſe. &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Ex literis admodùm Reverendi, ac Clarissimi Viri,

DN. JOHANNIS WALLIS.

VIdi ego non ita pridem (Dni Hartlibii favore fretus) Selenographiæ tuum opus egregium, avidisque oculis (mutuò acceptum) perlustravi. Nam ipsius partim libri argumento, prorsus novo, partim Doctoris Godardi (Medici Eximii) aliorumque laudibus incitatus spem inde non exiguam concepit animus. Nec me sperantem fefellit exspectatio: Autorem nempe ingenuum magis an ingeniosum dicam nescio; ipsumque opus magno acumine, magnâ industriâ, sumptuque non parvo concinnatum video. O quoties animus placidissimos illos peragranti campos desideratissimum tanti Viri vultum gestiit intueri! eumque cominùs compellare! Illud autem præ loci distantiâ, reique (quæ mihi incumbit) familiaris curâ (ut cætera taceam) non datur obtinere. Literis saltem, quod solum reliquum est, salutare licet; gratiasque (quanquam non tanto operi pares, saltem quas valeo) rependere. Neque hisce tantum quæ jam peracta sunt debentur gratiæ; sed quod etiam rerum Mathematicarum studiis promovendis conatus adhuc spondeas ulteriores. In ultimo præsertim Selenographiæ capite, Tabulas longitudinibus computandis idoneas, non sine magno labore componendas, (nisi aliundè subsidium feratur) ipse polliceris. Grande autem opus illud multorum fortasse manibus meliùs levabitur. Quod sat feliciter fieri poterit si multorum conjuncta industria, eodem canone, iisdem regulis, eademque prorsus methodo utentium, variis tanti operis partibus applicetur; quod tamen, nisi communicatis consiliis, commodè fieri non potest, ne pluribus contingat sæpius actum agere. Quid hac in re, vel à te ipso, vel à quopiam alio, jam peractum est, mihi nequaquam innotescit. Sin opus illud ipse, vel jam aggressus es, vel aggressurus, meaque tibi opera in cal-

culo

culo quicquam ſubvenire poterit; modo quâ procedis methodo (ne variâ incedamus viâ) me certiorem facias, partemque operis quâ me exercitatum velis (ne inutili labore quod ab aliis peractum eſt repetam) aſsignes: operam meam (quantum per Theologica negotia, quibus pro muneris mei ratione vacare neceſſe eſt, licebit) non gravabor impertiri. Interea verò, ut DEus Optimus Maximus Tibi (tuisque) vitam & valetudinem cum omnimodâ felicitate concedat, quo meliùs poſsis rei literariæ (ut reliqua tua negotia taceam) multum diuque prodeſſe, humillimè precatur.

Tui obſervantisſimus

Londini Angliæ 5. April.
Anni Juliani 1649.

JOHANNES WALLIS.

Ex literis Præclarisſimi Viri

ATHANASII KIRCHERI.

Romæ 20 Junii Anno 1649.

VIdi Selenographiam tuam, opus ſanè politisſimum exactisſimumque, verbo, ingenio tuo dignisſimum. In iis quæ de naturâ corporum cœleſtium ſcripſiſti, Tibi in plerisque ſubſcribo, quemadmodum ex Libro I. Artis magnæ lucis & umbræ videre potes. &c.

Prænobilis & Clarisſime Domine.

Pax in Chriſto

PLurimum debemus ſingulari eruditioni, & oculatisſimæ ſolertiæ Dominationis Veſtræ in motibus & aſpectibus Lunæ indagandis, & Solarium macularum curſibus proſequendis: debemus nitidisſimæ & accuratisſimæ inciſioni & impresſioni. Librum, vix per alterum diem apud me hoſpitem, continuato etiam noctu labore avidisſimè inſpexi; & forte meæ lectionis aliquod ſignum D. V. exhibebo niſi cenſeatur importunum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Jam à 30. annis Lunæ vultum proſequor phyſicis conſequentiis ex conſtitutis poſitionibus inferendis intentus; motum librationis in ea adverti, & quendam Italum, qui convolutionem aſſerebat, confutavi, ſed nunquam ei certos terminos in Lunari corpore aut Zodiaco præfinivi, tantæ ſolertiæ & continuationi laboris impar, & aliis neceſſariis curis impeditus. Amabo ſemper ſtudium & inſignem D. V. in totius poſteritatis bonum induſtriam ſapientiamque collaudabo; & bonorum omnium Largitorem DEUM, ut ſua munera D. V. cumulet adpræcabor. Vive DEO, & æternùm vives. Romæ 19 Junii Anno 1649.

Prænob. & Clar. D. V.

Addictisſimus

NICOLAUS ZUCCHIUS,

Societ. JEſu Pr.

Ampliſſime, Conſultisſime ac Doctisſime,

Domine HEVELI.

PErvenit tandem ad noſtras hac æſtate manus, T. Ampl. Selenographia, opus certè terſisſimum ac abſolutisſimum, in quo quid potius mirandum hæſito; Summane rerum Mathematicarum Scientia? an verò Herculeus iſte obſervationum ac delineationum labor; an potius deniqúe candor & ſinceritas, qua ſua ſummo labore & induſtriâ parta ſibi reſervare noluit, ſed tam fideliter poſteritati communicare: Non poſſum ſanè ſat verbis efferre quanto deſiderio & gaudio, hunc librum evolverim: Cumque in toto hoc Tractatu T. Amplit. humanitas, quæ individuus eruditionis comes eſſe ſolet, haud indubitatis ſignis luceſcat, de ea quoque dubitare nefas eſſet, mihi hanc audaciam T. Ampl. his compellandi ſumſi; ad quod me præſertim compellit T. Ampl. in promovendo ſtudio Aſtronomico ſummum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

mum ſtudium, meumque in eo uberiores progreſſus faciendi deſiderium &c. &c.

Tuæ Amplitudinis

obſervantisſimus

Revaliæ 21. Sept. 1649.

GEBHARDUS HIMSELIUS,
Medic. & Phyſ. Reval. Gymnaſ. ibidem Mathem. Profeſſ. Extraordin.

Ex literis

NATHANAELIS HECKERI.

NE Te vero judicium D. Golii lateat: Summè probat Tuam Selenographiam, atque aliquoties ſincerè affirmavit ſe nihil in eà deſiderare. &c. Lugduni Batav. Anno 1649. die 7. Decembr.

Ex literis Admodùm Reverendi

CHRISTIANI HOFMANNI,

Ad

Perquàm Reverend. Præclarisſimumq; Virum

JOHANNEM MOCHINGERUM datis.

ERuditisſimi Hevelii librum (pecco ſanè quod in calce mearum Hujus mentionem faciam) Colero obtuli Bibliothecæ inſerendum. Omnes mirantur opus, omnes autorem. Vale. Datæ Vratislaviæ Anno 1649. die 19. Decemb.

Ex literis Nobilisſimi atq; Excellentisſimi Viri,

Domini ELIÆ de LEONIBUS &c.

PArùm Tibi Vir Nobilisſime & Clarisſime videbatur, Te tam amica hactenus erga ignotos officiorum promptitudine uſum fuiſſe, niſi huic comitati etiam liberalitas accederet, cui in ſolidum debemus, ego, & mea charisſima Cunitia, inſigne illud Tuum opus, duplici nobis nomine gratisſimum; cùm præter ipſam, quam continet materiam, tum potisſimùm, quòd tanti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

amici donum. Hinc inducimur, ut credamus, Te nos unos elegiſſe in quibus humanitas Tua vires ſuas experiatur, & defatiget. Gratias interim agimus maximas, par pari, ſi DEUS conceſſerit, & ad operis ſub helice ſudantis abſolutionem, vitam prorogaverit, brevi relaturi. Quod verò de eo judicium Tibi meum non denegari poſtulas; morem Tibi lubens geram, & meo more hoc eſt ſimplici & recto, animoque majore aut intacto vitiis hujus corrupti Seculi, quo ſimulatio & diſsimulatio, Principum illa, & ambitioſorum mercatura, inter primarias virtutes à pleriſque deputantur, Tibi candidè cogitationes aperiam, non inquinatas ſervili probro adulationis; ſed normæ & ſancitis venerando Numini amicitiæ conformes. Principio mecum ipſa, ſuis etiam ingratiis fatebitur, & mirabitur invidia, mirabilem illam in Te omnium trium ingenii dotum conſociationem, quod non obſtante ſingulas ſibi cerebri & ſpirituum animalium in qualitatibus tam manifeſtis, quàm occultis peculiarem, certam & invicem contrariam temperiem poſcere, ac propterea unâ in excellentiore gradu conſtituta, alteram neceſſariò debilitari, Tu in omnibus, intellectivâ puta, memorativâ & imaginativa ſummè excellis, dum ratione & judicio pollens, Epharmoſi (Germani das Augenmaaß vocant) frueris ad miraculum accuratâ, quam memorativa fortisſimè ſibi imprimit, imaginativa verò manuum ſolertia feliciter ad vivum exprimit. Rara eſt, crede mihi, & vix ſeculari periodo ſemel, aut bis recurrens, paucisſimisque quos æquus amavit ♃ conceſſa hæc conjunctio; & oſtenti loco, quo, *Ludit in humanis divina potentia rebus*, meritò habetur. His omnibus accedit ille vigor & ignea vis, qua rem ſummè arduam, & penè nulli ſaltem paucis affectam, animo ingenti & auſu inexſpectato aggrediens tantâ diligentiâ, circumſpectione, patientiâ, laborum tolerantiâ, & conſtantia fidem ferè ſuperante, violento quaſi impetu, tantiſper traxiſti, donec quod præconceperas, effectum dares. Quâ in

re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

re honestâ cum fiduciâ gloriari potes neminem mortalium primi trophæi, & glaciei fractæ palmam & gloriam Tibi sine plagio præreptum ire. &c. &c. &c. Bicini Anno 1650. die 24. Januarii.

Ex Literis Nobilissimæ ac Eruditissimæ

MARIÆ CUNITIÆ, Conjugis

Nobilissimi & Excellentissimi

Dn. ELIÆ de LEONIBUS.

FAcis abundantiâ quadam humanitatis, Vir Nobilissime & Excellentissime, quod tanto laudum cumulo me prosequeris, quas, ut in me nullas agnosco, ita opto cum Plinio, ut Tecum sera posteritas, ita de me semper aut judicet aut erret. Pergratum fuit nobis, insigne opus illud, cùm prædivitis & fœcundi, tum mirandi & inopinato ausu, vividi & vigorosi Tui ingenii monumentum; (quo felicissimo auspicio, Gloriam seculi asseruisti, nec non Nominis Tui, famæque nunquam intermoriturae trophæum, valvis æternitatis affixisti;) gratiùs adhuc futurum, si simul ejus pretium fuisset subindicatum, ut digna & æqua sumptuum impensorum refusio à nobis præstari potuisset; quod cùm factum non sit, reddam si DEUS nostro operi (quod jam sub prælo sudat) successum largitus fuerit, æquivalens; cujus obligationis Syngrapham has esse volo. Gratias interim agens maximas, pro dono tam excellenti & pretioso, tamque sublimium rerum Thesauro; non possum quin singulari felicitati tuæ gratuler, quod Supremo adspirante Numine, hunc eximium Ingenii, oculorum, & manuum tuarum fœtum, non modo in spem publicæ utilitatis educare, sed etiam in hujus vitæ proscenium, palàm splendido apparatu producere, & in apertam totius Literati Orbis lucem sistere, (quod multis alioquin denegatur) prosperrimo successu Tibi licuerit; faveant propitia fata, beneficio, quod dederunt, tantoque muneri addant perennitatem. &c. Bicini Anno 1650. Januarii die 24.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Perillustris & Clarissime Domine.

DUobus aut tribus summùm annis meus Hevelius Lunam emensus observationes accuratissimas obtinuit, Librum magnum scripsit, centum aut plures laminas subtilissimè insculpsit, Selenographiam curavit imprimi, & Orbem Literarium beavit! Patere Vir Doctissime & studiosissime, Te meum dici, patere me mirari; omnes enim Viri magni mei sunt, ad singulorum enim obsequium & servitium sum natus; & mihi mirari licebit omninò, cum ea video, quæ omnem exsuperant admirationem. Lego, relego; nec legisse semel satis est, juvat usque morari: & omnia, ut video, sunt accurata, ingeniosa & subtilia. Tibi congratulor, & me servitio tuo totum devoveo. Sed cur tam serò, cum liber ante duos annos fuerit editus? quia tam feliciter ille distractus apud Polonos fuit, ut ante finem anni undequinquagesimi illatus non fuerit in Austriam. Diu quæsitum tandem habeo, & in ipso tui corporis & animi Ideam, quam mihi sisto, & quia subaudio ante aliquot Te annos Viennæ fuisse, me potuisse felicem esse, si scivissem, condoleo, & oro, ut si contingat in has partes redire, non dedigneris meum Musæum tuâ præsentiâ & favore honorare.

Agis de Vitro poliendo sub initium, agit meus Rheita sub finem, & quia secretum ille Steganographicè scripsit, & Tibi ego Calendis Januariis Xenium debeo, Minotaurum victum & occisum transmitto. Secretum vivo monstro & labyrintho stante hoc erat (*gounauteuxoar - - mdeilcituas - - oebriiegeutnat maumlptluimf quiceant - - ruietreo - - tceorlt lioucma icnopnufnuc stiuomnis - - suuenrtro - - vtirtiraa occoun luaerxiaa, eqbviaercttui muum.*) Hæc ille habet paginâ 356. primæ partis: quæ Labyrintho aperto, & monstro victo ad has periodos reduci debent.

Convexa quatuor dicta, meliùs convexa erigunt multum-

que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

que amplificant: ritè verò tertium colloca in punctum confusionis: sunt verò tria convexa ocularia, unum objectivum.

Quid Rheita dicet, ubi viderit secretum suum in patulo & arcanum in publico? scripsi ad ipsum & responsum exspecto, ostendoque vix ullam esse posse ciphram, quam nequeat intelligere, qui ingenium & patientiam habeat. Tu secreto ipso utere & me mone, an tanto secreto illud dignum: & concede ut aliqua quæ in opere aureo tuo observavi transmittam & adhibito labore meo notabiles & inauditas consequentias pariant plurima; & adhibita censurâ Tuâ claritatem majorem habeant paucula, quæ majorem videntur apud me desiderare lucem. Hanc licentiam exspecto; & oro DEUM, ut Te multis annis salvum & sanum servet, ad gloriam suam & Orbis Literarii ornamentum. Dedi Pragæ apud Montemserratum Calendis Januarii M. DC. L.

Perillustris & Clarissimæ Dominationis Tuæ humillimus in Christo servus

CARAMUEL, ABBAS MONSERRATENSIS,
denominatus Misiæ Episcopus,

Ex Literis Clarissimorum Virorum

Dnn. JOHANNIS DURÆI & SAMUELIS HARTLIBII.

SI quid ingenui Spiritus, Vir Eximie, nobis superest, non possumus non scientiæ Astronomicæ; huic nostro Seculo, ipsi cœlo ac humanis sensibus gratulari tuam industriam: quæ multis parasangis priores omnes rerum cœlestium observatores post se reliquit. Nam Astronomiam præsertim Lunarem ita excoluit ut nihil ei superaddi posse videatur à posteritate: huic seculo singulari ornamento est; & occulta cœli, ipsaque adeò penetra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

netralia orbium revelavit, ac ſenſibus noſtris ſubjecit. &c. Londini Anno 1650. die $\frac{11}{21}$ Aprilis.

Nobiliſſime, & Ampliſſime Vir, Amice deſideratiſſime.

DOctiſſimis tuis lucubrationibus perſpectis, facere non potui, quin Reipublicæ Literariæ de tanto exindè ſuſcepto fructu gratularer, Amplitudini Tuæ meo quoque loco immortales agerem gratias, cum voto ſuffixo, ut DEUS eandem ad majora natam multos in annos præſtet ſalvam. &c.

ADAMUS OLEARIUS.

Salutem & Officia.

EQuidem, Nobili ac generoſo, meique amantiſſimo Domino des Noyers, multis nominibus multa debere me conſcius ſum: verùm hoc uno præcipuè me obſtrictum illi eſſe fateor, quod te mihi conciliaverit talem virum, talique loco dignitatis & famæ, cùm apud tuos, tum apud exteros conſtitutum: nec conciliaverit tantum; ſed & illud inſuper curaverit, ut mihi abſenti liceret abſentem te penitus intueri & ſublime atque indefeſſum ingenium continuò mirari, in præclaro illo tuo opere Selenographico quod ad me miſiſti. Stupeo ſanè quoties aliquod ejus caput perlego; dum apud me reputo quot, quales, & quàm intricatas obſervationes inieris: quot, quantas & quam varias figuras deſignaveris: quot & quàm elegantiæ Schemata, manu propriâ, ſummo labore, ſummâque diligentiâ ſculpſeris. Dum te conſidero noctu ſedulum, directis in cœlum oculis & machinis invigilantem: diu verò cogitabundum, figuris ordinandis, iiſdemque æri incidendis incumbentem. Atque hinc concludo haud dubiè, tale ſuſceptum tibi uni jure ſervari debuiſſe: quippe quod unus pro merito proſequi, & pro dignitate exequi potueris. Nunc verò, quandoquidem illud feliciter omninò abſolvendo, tale tui monumentum exegiſti, peto

abs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

abs te potisſimum hoc: imò (amanti ſic loqui liceat) moneo cenſeoque, tibi ipſi parcas impoſterùm; ne quod in magnis viris nimium frequenter experimur, te ipſum curis & vigiliis conficias; ſicque ex ſvavisſimo nobis Hevelio, deſideratisſimus fias Endimio. Cæterum, quod ad me attinet; primùm quidem ob gratisſimum munus gratias tibi quàm maximas ago: deinde rogo te etiam atque etiam ut illud tibi perſuaſum habeas, me nihil magis in votis habere, quàm in eorum numerum adſcribi quos tu tibi devotisſimos agnoſcis: talis enim prorſus ego ſum: talem ergo complectere Clarisſime atque Excellentisſime Vir: me inquam

Tibi

devotisſimum atque addictisſimum

EGIDIUM PERSONERIUM
de ROBERVAL.

Pariſiis Calend.
Dec. 1647.

S. P. D.

Nobilisſime, Amplisſime Vir.

TUum de Selenographiâ paucis præcognitum, vix ulli quod ſcimus, tactum aut tentatum opus, quod ſuaſu & perſuaſu Viri Clarisſimi Johannis Mochingeri, Primarii Antiſtitis & Iſocratis Dantiſcani, Bibliothecæ noſtræ Mario-Magdalenææ, liberali manu deſtinaſti, è manu Nobilisſimi Amplisſimique Viri Chriſtiani Hofmanni Senatoris Vratislavienſis accepimus. Quemadmodum verò ipſimet Templi Curatores in tacito ſinu gaudent meam de reſtauratâ Bibliothecâ orationem Auſpicalem, tam acri incitamento, aut potius blando ſuadæ incitamento, tantum voti & deſiderii fructum cum fœnore aſſecutam eſſe: ita quoque tibi, ſtudiis demerendis nate ac Uranies præcipuè manu tam ſcitè & affabrè facte vir, pro iſto inæſtimabili tuo, ac immortali chartaceo donario, quantas poſſunt, grates per me agunt, ac in poſterum in publicè habendâ cum bono DEO

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Panegyri, honorificâ tui mentione & prædicatione, uti aliis Benefactoribus, superioribus annis factum, illud ipsum beneficium, grati animi documento fortasse victuro, attestabuntur. Ut autem & posthac de Bibliotheca nostra non tam tuis porrò nascituris ingenii tui fertilissimis fœtibus, quàm etiam aliorum Tui similium curis & Meditamentis ornanda cogitare velis, etiam atque etiam publico Patriæ, Curatorum illorum honoratissimorum, & nostro nomine oramus. Hoc itaque nunquam satis laudatum opus tuum ut cum Bibliotheca nostrâ

Canescat seclis innumerabilibus

ex animo DEUM precamur, cùm ipse Selenographus, cum Sole & Lunâ semper HEVELIUS erit; ut de Arato Pelignus ille vates, verus vates prædixit. Vale illustre Gedani tui ornamentum ac universæ Prussiæ decus! Scrib. Vratislav. Kalend. Julii. A. C. cIↃ IↃc L.

Auctoritate & jussu Dominorum Curatorum
CHRISTOPHORUS COLERUS,
Bibliothecarius.

Reverendus Pater HILARION de COSTE,
Ordin. Minimorum, in Vita Præclarissimi
Marini Mersenni, fol. 32 & 34.

PLusieurs excellens hommes ont magnifiquement parle de luy, ou ils ont fait une honorable mention de ses eouvres dans leurs livres: comme Claude Robert, Le Pere Jean Philippaux, dom Pierre de saint Romuald. &c. &c. &c. Jean Hevelius Eschevin ou Consul de Danzich en Pologne, en sa belle, docte & curieuse Selenographie.

Vir Clarissime.

POst longas viæ moras, recurrente denuo Novembri, summo affectu (& quo tu porrigis) Selenographiam tuam accepimus eruditæ animæ & cœli donum. Principem locum merito

to

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

to ſuo capesſivit in Ampliſſ. Bibliothecà Bodleianà ſummi patris par ſoboles, in quà libenter recognoſcimus vividum illud & excelſum ingenium, quod olim præſens conſpexit Academia. Haud parùm certè nos ſolatur & recreat, quod exteri homines & (qualis tu) in ore famæ conſtituti res noſtras è longinquo reſpiciant; unde benè ominari ſubit de perennitate literarum quas fidenter etiamnum huc accedere conſpicimus, atque in anguſtum illud Aſylum ſe conferre, bonarum artium & Mentium ἀποικίαν. Gratamur tibi (Vir Ampliſſime) felicitatem illam quod Reipublicæ veſtræ gubernaculo admotus negotioſiſſimo ſeculo & literis haud ita propitio otium inveniſti commercium cum cœlis exercendi, ubi methodum oſtendis quà hebes oculus ad ſydera protollatur, & quid rerum extra naturæ fines agitur, renunciet. Nos plebs togata nimis creduli plerique philoſophiam πατροπαράδοτον & ex traduce colimus; circa effata nonnulla & inventa antiquorum torpentes ſeneſcimus: quùm tu interim haud contentus vulgari laude ſcientiarum pomœria protuliſti, honeſtis certè & mirandis artibus Lunam ob oculos noſtros ponens in terram deduxiſti. Atque varium illud & infidum Sydus (arti inobediens antea & immorigerum) certà impoſterum lege & facie ire docuiſti. Lunam tuam avido oculo oberrantes, montes & maria camposque patentes deprehendiſſe videmus; novos orbes, aliam penè naturam cogitamus, atque intus veneramur ſupremi artificis tremendam manum, taciti muſſantes: certè tot Sydera haud excubant ſolummodo aut lucent animalculis aliquot & formicis procul (hìc) in anguſto diſcurſantibus; certè laxabuntur tandem rerum ſinus, atque nova indies miracula prodibunt adhuc in naturæ majeſtate abdita. Fiducia nobis hac ex parte augetur, attendentibus quanta ſpe, quo ſucceſſu literarum ſtudia in Boruſſià veſtrà & gentibus conterminis promoveantur; lætamur certè tot ſcientiarum lumina ubique in Aquilone accendi; Muſas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

pristinas sedes mutasse solummodò, atque magno suo fœnore & incremento Gentes illas insedisse olim inter Cimmerios numeratas. Quantum ad te (Vir summe) tabulas hasce tuas perspicacis animi, artificis dextræ præclarum opus in Archivis, inter cimelia & reconditioris literaturæ codices reposuimus, ubi famæ securus inter mortales animas vives; Literarum etiam harum exemplaria in acta publica referri jussit Senatus Academicus, ubi legent posteri quibus amicitiis usi sumus, quo affectu HEVELII nomen prosequimur. Maxima quæque à virtute tuà facilè promittimus, qui rarà laude Mathematicis artibus, quibus præpolles Icnographiam & Prospectivam adjunxisti atque eruditâ manu animi tui sensus eloqueris. Seriò vovemus ut quam diutissimè gloriæ tuæ intersis, ut in templo famæ plura hujusmodi anathemata suspendas, atque contra ignorantiam seculi & barbariem ingruentem literatorum partes adhuc sustineas. A nobis certus sis de perenni amicitiâ, unde virtuti tuæ, & triumphis quotquot ejusmodi deinceps adjeceris subsequentur è longinquo plausus & affectus

Tibi amicissimæ

Datum è domo nostrâ Convocationis XIII. Kalend. Decemb. 1650.

Academiæ Oxoniensis.

Amplissime Clarissimeq; Vir.

ELapsi sunt dies aliquot, ex quò sanè divinum solertiæ tuæ partum Σεληνογραφίαν, accepimus: ingens (si quid videmus) humanitatis & eruditionis argumentum: sed quod hactenus non inviti tacuimus, ut breviculà veluti officii comperendinatione meritis, & honori tuo, præluderemus: Sic enim & beneficii magnitudinem haud paulò diligentiùs æstimavimus, & frequentissimi jam Senatûs judicio vehementem agendi gratias voluntatem significamus. Nec immeritò, etenim spem nostram (quæ de te quidem permagna fuit) arte, candoreque tuo super-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

ſuperaſti: Nobisque, ſi qualis quantusque ſis, celebritate famæ nondum inclaruiſſes, tamen vel exindè hominem in omni doctrina ſummum eſſe conſtaret, quod & de literis, & de Cantabrigiâ promereri noveris, quantum fortaſſe tibi reddi non poſſit. Id igitur impræſentiarum agimus, ut eadem operà cùm præclari muneris dignitatem, tum ingenii prætereà tui divitias tibi gratulemur, quas niſi in altero mundo explicare non erat: explicas autem feliciſſimè, dum humano generi non regionem duntaxat, aut tractum aliquem, ſed novum illum orbem largiris, quem ad nos usque ſuperioris ævi ſapientes, ſolo carminis illicio deduxerunt: prorsùs, quaſi Mathematicorum nemini notior fuiſſet unquam hic (quem calcamus) terrarum orbis, quam ſunt tibi cœleſtes: Sic in planetarum contemplatione regnas, ſic in eorum materiam, intimamque adeò naturam temet inſinuas, Lunamque præ reliquis rationis tuæ radiis illuſtras, ut (quod nunquam ſperavit Endymion) laboranti Deæ nævos, & labeculas planè cunctas exemeris. Neque verò neſcimus in conſimili tecum palæſtrà deſudaſſe olim immortalis memoriæ Philoſophos: cœterùm (abſit invidia verbo) extra unum HEVELIUM nemo omnium cœleſtem AMERICAM exquiſitè deſcripſit

— — *tantùm vidêre Priores*
Vile rudimentum, & teneri cunabula mundi,

Tu molis operoſæ fabricam architectaris, membrorumque omnium compagem elimans, regnorum, Urbium, lucorum, portuum, inſularum ac montium rata certaque intervalla (tanquam orciſcundæ familiæ Magiſter) conſtituis. Quanquàm quid attinet ſingula commemorare? perge, Vir præſtantiſſime, gloriâque (quam abundè nactus es) longè latèque perfruere; Nos, quam ſemel erga te benevolentiam ſuſcepimus, eam perpetuò & cum fide tuebimur. Quinimò Σεληνογραφίαν tuam inter Bibliothecæ publicæ theſauros reponentes, immortalitati

 (quan-

(quantum in nobis est) consecrabimus. Atque ita tandem seri nepotes intelligent, quid doctrinæ tuæ tribuant, quamque libenter se tibi debere profiteantur

Existimationis tuæ cupientissimi

Dat. è frequenti Senatu 16. Calend. Januarias 1650.

Procancellarius.
&
Senatus Acad. Cantabrig.

Vir Præstantissime.

SElenographiam tuam admirandam ostendit mihi Hartlibius noster, splendidissimum munus, Dublinienſi nostræ Bibliothecæ benignissimè à te donatum. Cui inter tumultus bellicos jam animam penè agenti Academiæ, inter primos in illam admissos ego jàm unicus superstes relictus filius, officii mei esse duxi, gratias quantas possum maximas, dulcissimæ matris nomine tibi persolvere: atque privati insuper mei in te affectus τεκμήριον Asiaticum & Ægyptiacum nostrum Chronicon à Mundi prima origine ad Antiochi Epiphanis & Maccabaica tempora deductum, ἀντιδώρου qualiscunque vicem suppleturum, ad te transmittere. Quod ut boni consulas oro, ut profectum ab homine

Londini Kalend. Novemb. Julian. anno æræ Christianæ M. DC. L.

Tui amantissimo
JACOBO USSERIO,
Armachano.

Celeberrime Vir.

JAm diu est ex quo gratissimæ tuæ literæ simul & humanissimæ ad nostras pervenere manus: quas à tanto Viro accepisse non parvi æstimo. Opera tua Selenographica tanta industria, tantaque ingenuitate peracta judico, & quidem successu tam felici, ut (quod rarum est) tanti moliminis opus idem & incepisse & perfecisse videaris. Usque adeò mihi placuit ingenua vestra sedulitas, ut operis Selenographici exemplar unum (mediante

Domi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Domino Hartlibio) à Domino Edwardi precio obtinueram, Bibliothecæ Collegii Reginalis Cantabrigiæ (cujus Collegii aliquando fueram Propræſes) donandum; quod antea non viderat Cantabrigienſis Academia: Atque eundem Dominum Hartlibium acceſſeram non ita pridem, ut aliud mihi procuraret (ſi fieri poſſet) exemplar, petiturus, quod publicæ donarem Bibliothecæ Bodlianæ in Academià Oxonienſi (quò ante annos ferè duos ad publicam Geometriæ Profeſsionem evocatus fui:) Quùm ab ipſo mihi nunciatum fuit, ſe jam tum accepiſſe iſtorum librorum unum, accuratè quidem compactum, ab ipſo Authore, Bibliothecæ Bodlianæ dicatum, & eo brevi transmittendum. Prævenerat ſiquidem vota mea liberalitas veſtra. Nihil igitur hàc in re mihi ſupereſt faciendum aliud; quam ut, poſt publicas totius Academiæ gratias (quas ſcriptis ipſorum ad te literis mittendas curarunt) etiam privatas meas annectam; DEumque precer, ut Celeberrimum HEVELIUM, publico literarum bono, diu conſervet ſoſpitem, Vale.

Dabam Oxoniæ Januarii 21. 1650. Styl. Angl. Jan. 31. 1651. Styl. Greg.

Tui Obſervantisſimus
JOHANNES WALLIS.

Eximius Vir JOHANNES PHOCYLIDES, Med. Doctor & Philoſophiæ Profeſſor Franeckeræ, in ſuâ Philoſophiâ naturali & Cœleſti anno 1651. editâ. Paginâ 256 & 257.

QUem certè hæc & ſimilia de Saturni Stellâ obſervata in maximam non traherent admirationem? imò quid ni etiam in incredulitatem? ad minimum hiſce de Saturno relationibus non ſubſcribet, niſi vel propriâ inſpectione vel ulteriori veritati præ hujus aut iſtius autoritate & opinione litigantium confirmatione & obteſtatione, certior redditus fuerit. Hoc ingenuè de ſe ipſo fatetur ſplendidisſimum illud in Aſtronomiâ Lumen, Johannes

hannes Hevelius, præcipuè cùm de Saturni ambobus brachiolis ſibi relatum fuiſſet, non potuit non initiò ſe ab aſſenſu ſuſtinere: poſtquàm verò longiores melioresque ſibi comparaſſet tubos, & Saturnum per eos inſpexiſſet. &c.

Item Paginâ 258.

HÆc ex mente Eximii Hevelii vera eſt Saturni facies, quandò corpus ejus oblongâ figurâ, & brachiolis ad latera præditum conſpicitur. Hanc ſe longo & exquiſitæ operæ Tubo accuratè conſpexiſſe, omniaque probè conſideraſſe aſſerit adeò firmiter, ut unuſquisque, qui cupiditate reperiendi veri ducitur, huic indefeſſæ obſervationi tutò posſit fidere: & utinam omnes hoc præſtarent, qui præter rationem dedignantur, propriis oculis & lucubrationibus Cœlum intueri, quibusque ſufficit paucis revolutis pagellis, opinionibus, ex hoc vel illo inſanienti deſumptis Scholaſtico, ita ſeſe in prædam dare, ut omnia præter eas ad fabulas & ſomnia relegant, cùm reapſe ſe ipſos ineptisſimarum fabularum mancipia faciant. Ex dictis ergò ſequentia notari poterunt: primò, vero verius eſſe, Saturni corpus exactam rotunditatem neutiquam obtinere, ſed potiùs ovalem, ſeu oblongam: huic non repugnat, quod aliquando exactè rotunda conſpiciatur, cùm ovale corpus à parte alterutra acutiori è longinquo conſpectum, talem oſtentet figuram. Secundò nequaquam unum eſſe corpus, ſed ad latera alia corpuſcula asſuta eſſe, ceu obſervarunt citati autores &c.

Item paginâ 399.

MArius quidam Bettinus ſeriò & operosè negat, in Lunæ facie Montes eſſe, aut eſſe poſſe, arguens potisſimùm eos, ut debebant, in peripheriâ non ſpectari. Hoc argumentum cùm ſatis invertit Magnus Hevelius, demonſtrando nimirum plurima in peripheriâ deprehendi veſtigia partium extra alias extantium, non poſſumus non concludere verè in Lunæ ſuperficie eſſe Mon-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Montes: idem apparet ex motu Lunæ libratorio, quo aliquâ ſui parte ſupra proprium mota & librata axem, jam Favonium & Boream, jam Ortum & Meridiem versùs tales detegit partes, in quibus variæ eminentiæ, anfractuoſæ & aſperæ, in peripheriâ nempe, reverà obſervantur. &c.

Præſtantisſimo & Doctisſimo Viro

Dn. HEVELIO S.P.D. P. BOURDELOT

Serenisſimæ Reginæ Sveciæ Protomedicus.

Cùm nuper viderim in Bibliothecâ Serenisſimæ Reginæ accuratisſimum Selenographiæ Librum à Te conſcriptum, mirari ſubiit, laborem improbum & opus ſolertisſimi ingenii, quod ſcientias antehac notas, mirum in modum promovet. Itaque tibi gratulor vehementer nomine totius Reipublicæ Literariæ, & Tibi voveo cultum & mea ſtudia, quæ ſi grata erunt, credam mihi omnium Aſtrorum comparaviſſe gratiam, quorum Tu es arbiter & moderator facilis, nolui inprimis officio meo deeſſe cùm haberem præ manibus obſervationes deliquii Lunæ ultimò factas Pariſiis. Itaque illas ad Te mitto, expecto quam Upſaliæ fecit Hedreus Matheſeos profeſſor illam ad Te mittam, ſed Tu nos aliquando Tuarum obſervationum facias participes Te oramus obnixè, Tuæ ſiquidem debent eſſe omnium accuratisſimæ, illas etiam curabo ferri Lutetiam, ne eo defrauderis honore, qui Tibi in Aſtronomiâ debetur totus. Vale, Vir Colendisſime & me Tui Cultorem ama . Holmiæ quarto Junii, 1652.

Clarisſimo Viro

Domino JOHANNI HEVELIO.

S. P. D.

Cùm anno 1652. in Belgio eſſem, commodè factum fuit, ut Lugduni Batavorum à quodam Cive Gedanenſi, Juvene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

ſanè perliberalis ingenii, cujus tamen nomen nunc mihi elapſum eſt, Selenographiam Tuam accommodatò haberem: quam quidem avidè ac ſummâ cum delectatione quatuor dierum ſpatio percurrebam, cùm ampliùs ea uti, uſus poſſeſſoris non permitteret. Et ſtatim quidem Tibi clarum illud Plaudite occinere cœpi, quandoquidem rem aliis intentatam non ſolùm aggreſſus fueris, ſed etiam perfeceris: idque tantâ cum felicitate, ut ne voto quidem major concipi poſſit. Equidem non me latet, alios ante Te Lunæ maculas inſpexiſſe; Imò & ante Gallilæum multos Endymiones fuiſſe, qui pulchritudini ac varietati faciei Lunaris intenti humana negligebant, ideoque aliis mortalibus dormire videbantur: & poſt Gallilæum aliquot, qui multùm hac in re operæ poſuiſſe videri velint: nec defuiſſe, qui nomina maculis hiſce imponere cœperit, quamvis ſucceſſu infelici: cùm nec maculæ ipſius cum Lunâ, nec nomina cum maculis ullo modo conveniant. Sed qui ante Te accuratam ac Cœlo convenientem diſci Lunaris faciem exhiberet, eamque non plenam tantùm, ſed inchoatam, in cornua ſe deducentem, hemicycloidem, gibbam denique & Ellipticam, idque accreſcentem & decreſcentem, id nemo eſt qui ante Te tentavit, nemo qui opere exſequutus eſt. Tum verò Geographia illa tua Lunaris quàm ingenioſa! [utpote à te ſimul inventa & perfecta] quanto judicio ordinata! quàm apta compoſitione! quàm pulchra connexione partium! ut natura ipſa tibi faviſſe videatur, & ſingulas partes ita locaſſe, ut tuæ ſituationi convenirent. De Libratione ſeu Oſcillatione corporis Lunaris, nunc à Septentrionibus versùs meridiem, nunc à meridie verſus Septentriones, nihil dicam: cùm de iis alio tempore accuratiùs tecum per literas agere animus ſit. Obſervationis verò Macularum in diſco Solari, Veneris, Jovis, Martis &c. quanto cum affectu exoſculatus ſum! quandoquidem opiniones iſtæ, quas ego poſt Democritum & alios ſemper de illis Sphæris & corporibus habueram,

tuis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

tuis obſervationibus confirmabantur. Nec tamen accuratiùs omnia tum perſequi aut examinare poteram, quod Teleſcopio deſtituerer, & iter Gallicum urgeret. Sequenti verò hyeme anni L. in ædibus Oratoris noſtri Pariſiis teleſcopio ſatis commodo, ipſo præſente & unà obſervante Oratore, apparitiones tuas Lunares cum Lunâ contuli, Librum tuum ſubminiſtrante Clariſſimo & utriusque noſtri amantiſſimo Iſmaele Bullialdo, Viro cui Muſæ Charitesque pectus finxerunt, ſummo Aſtronomo ac Mathematico inſignique Philologo, quo tum familiariter utebar. Et Φασεις quidem deprehendi tibi favere, nec quicquam temerè, aut alio ordine poſitum; ſed ſuo loco omnia, idque incredibili diligentiâ, induſtriâ ac labore. Poſtquam verò Romam veni, diligenter contuli cum Euſtachio de Divinis, homine, cætera indocto, harum verò rerum apprimè perito, qui cùm optimos omnium [quos hucusque in Belgio, Angliâ, Galliis, Germaniâ & Italiâ vidi] tuboſpicillos conficiat, tùm accuratiſſimam Lunaris diſci delineationem edidit ſummo labore ac magnis vigiliis confectam, nec minori ingenio, quo ſanè plurimùm valet, ut ejus nationis plerique omnes. Ac Lunam quidem non ſemel unà obſervavimus rogante Euſtachio, cui nova cujusdam Jeſuitæ delineatio Neapoli miſſa erat, non minùs ab Lunâ quàm Euſtachio diſſentiens, quamvis optimis vitris ac tuboſpicillo facta ab ipſomet Euſtachio elaboratis, ut ipſe aſſeverabat: ſemper verò eandem deprehendimus nec ullâ ratione immutatam. Macula quidem in inferiori parte erat, quam Euſtachius clarè antea ſe vidiſſe dicebat, nunc verò non comparere, de quâ alio tempore commodior agendi locus erit: Cætera verò eodem modo ſe habebant. In Jove verò, Teleſcopio novem palmorum Romanorum, hoc eſt ſex pedum & XII digitorum Rom: faſciam quandam [quas ille geminas alio ſe tempore vidiſſe ait] obſervavi quamvis ſatis obſcurè. Arbitrabatur autem ſi majorem tubum opticum habuiſſemus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

clariùs ac diſtinctiùs eandem fuiſſe viſuros. Quantum verò memoria retinere poteram ex iis, quæ tuo in libro tam in Belgio quàm Galliis obſervaveram: videbatur ſanè delineatio illa Euſtachiana apprimè cum tuâ convenire, ſicut & illa, quam poſtmodùm apud Magnum Ducem Etruriæ & Florentiæ Principem, ſi quis alius harum rerum diligentisſimum inveſtigatorem & peritisſimum cenſorem, eo ipſo monſtrante vidi, quam ipſemet confecerat. Nihil enim planè depictum erat [coloribus enim in tabula facies Lunæ expreſſa erat] quod non ipſemet ſæpius inſpexerat videratque. Et tum quidem in Tui mentionem incidimus, quam quidem ego inieci idque eâ cum laudatione & elogio quo debebam; & ipſe Magnus Dux retulit, te optimè ſibi cognitum, & inventum illud tuum apprimè placere, poſſe Te vel ob iſtud ſolum ſcriptum inter ſummos viros numerari. Idem Principis Leopoldi fratris magni Ducis ſummo ingenio præditi judicium idem de Te ſenſus. Cùm verò menſe Auguſto exeunte in Patriam venirem, ab Rege Serenisſimo Friderico III. Domino meo Clementisſimo evocatus, ut in Academiâ Haunienſi Matheſin & Aſtronomiam Profeſſor docerem; indignum mihi videbatur cætera mea curioſitate, quem virum tanti facerem, tantum apud alios laudaveram, tanti ab aliis fieri audiveram, non compellarem, & ut commercium literarum mecum habere vellet rogarem: præſertim cum in iis quæ meditor, & præ manibus habeo lucem aliquando (ſi DEUS faverit) aſpicienda, magno mihi uſui eſſe posſit. Has igitur, tranſeuntium ad vos commoditate datâ, præſenti Juveni affini meo dedi cum mandatis ut reſponſum à te petat. Neque enim dubito quin per quatuordecim dies aut tres hebdomadas, quibus apud vos mercimoniorum causâ commoraturus eſt, tantùm à negotiis publicis privatisque ocii ſis habiturus, ut homini tui amantisſimo tuarum virtutum æſtimatori maximo paucis verbis reſpondere posſis. Ne autem noſtri ignarus ſis, donum hoc tibi mitto, librum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

brum meum de annis Christi, quem quadriennium abhinc in Hollandia edidi, ex quo de me judicabis sive malè sive benè. Sanè judicium si mihi tuum perscripseris gratissimum erit. Rogarem etiam ut eidem huic Mercurio indicares ubi Selenographia prostaret & quam ut emeret jussi, neque enim heîc haberi potest, neque in Hollandiâ; & ut edoceres quo modo literæ per tabellarium mittendæ meliùs curari possent, & quâ inscriptione me uti conveniat, ut ad tuas perveniant manus. Vale Vir Clarissime & patriam tuam illustrare perge. Scribebam Hauniæ V. Nonas Octobris Juliani M DC LII.

Claritati Tuæ

Addictissimus
WILHELMUS LANGIUS,
Academiæ Hauniensis Professor
Matheseos publicus.

Salutem & Officia.

Cùm non fama tantùm, sed ipse quoque oculorum sensus, Vir eminentissime, exciverit me, ut quicquid hoc est literarum, traderem, benevolentiæ & προθυμίας Tuæ fores, quas ob singularem humanitatem, & eruditionem propè divinam, apertum mihi iri, persuasissimum habeo, pulsare non erubesco. Nimirum per Dominum Joachimum Dinclerum, Mercatorem Vestratem percelebrem, amicum à primis mihi annis notum & faventem, Selenographia Tuâ opere auro non caro, Bibliotheca mea fuit aucta, auctario sanè splendidissimo. Nihil enim do auribus, sic ibidem omnia dilucidè, sic novè, sic mirè, sic rarè, sic verè proponuntur, ut nostrates mecum proceres, qui inspexerunt, sibi gratulentur, & Autori tanto magnas debere se gratias fateantur & agant immortales. Unum desideramus. Illustrissimus noster Princeps quidem superioribus annis à Serenissimo Palatino, Prorege Svecico, Telescopium satis grande & pretiosum ac-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

cepit, ſed tale non eſt, quale Selenographia deſcribit & promittit. Iſtius igitur avidus, Te, Vir Eminentisſime, vehementer etiam atque etiam appello, ut per laudatum Dominum Dinclerum ceu proxonetam, qui ex aſſe hoc nomine ſatisfaciet, copiam illius nobis facere digneris. Ego vicisſim cum omnibus, qui DEI Optimi Maximi miracula, in ſideribus per tuam detecta induſtriam, admirantur, pro tanto & inæſtimabili ſtudio æternam ſpondeo gratitudinem. Vale, Vir Eminentisſime, mihique ignoſce. Scribebam in Muſeo meo 26 Junii 1652 Gothæ.

Amplisſimæ Veſtræ Eminentiæ

Studioſisſimus Cultor

ANDREAS REYHER,

Gymnaſii ibidem Rector.

Ex Literis Celeberrimi Viri

PETRI GASSENDI &c. &c.

AD Te, mi Heveli, quod ſpectat; ago inprimis non quantas debeo, ſed quantas poſſum, gratias, ob tot, tamque inſignia tui amoris Symbola; in quibus non poſtremum duco, quod poſtremum mihi exhibuiſti; cùm de te nihil tale merentem cohoneſtaſti publicitùs; neque ſuſtinuiſti tuam obſervationem absque hac tuæ benevolentiæ quaſi obſignatione ad me pervenire. De obſervatione ipsâ, quod dicam non habeo; niſi quòd tuâ ſummâ induſtriâ diligentiâque digniſſima eſt; ac nemo eſt mortalium, qui quidquam in hoc genere præſtare, quam tu, exquiſitiùs poſſit. Meum ſi quidquam probo, ex eo potiſſimum eſt, quod obſervatæ à me phaſes cum tuis collatæ, eâ conſpiratione ſint, ut ab initio ad finem usque diſcrimen horæ ac trientis pro Meridianorum differentiâ, conſtantiâ non parvâ exhibeant. &c. &. &c.

NICO-

NICOLAUS ZUCCHIUS P. Soc. Jeſ. Parmenſ. olim Profeſſor Matheſ. in Colleg. Rom.

In novâ ſuâ de Machinis Philoſophiâ Romæ Anno 1649. editâ pag. 221.

SUpponenda ſecunda libratio corporis Lunaris menſtrua, quam à perpaucis notatam, nuper à ſe certis limitibus in eo definitam; per ſigna Zodiaci, & reliquos in Cœlo ſitus ritè diſtributam, edidit Hevelius, non politiæ ſolùm terrenæ, ſed Syderalis inſpector meritò inter primos Aſtronomiæ Magiſtratus noſtræ ætatis accenſendus. &c.

Item dictus ZUCCHIUS in Philoſophiâ ſuâ Opticâ Lugduni Anno 1652. editâ; Parte I. Capite XVII. Sect. IV. pag. 193.

AD propoſitum igitur ſectioni adſcriptum ſincerè proferam, quæ adverti, & eò confidentiùs, quò exercitatisſimos in his conteſtes habeo, inter quos Hevelius, de re Aſtronomicâ optimè meritus, non ſolùm teſtimonia, ſed figuras apparentiarum determinatas Temporum notis, & illuſtrationum menſuris, ſuæ Selenographiæ opportunisſimè addidit. &c.

Item in eodem libro Parte I. Capite XVII. Sect. IX. pag. 242.

NICOLAUS ZUCCHIUS.

SEd nec librationem corporis Lunaris in certos terminos revocari, nec ad quas Cœli partes determinatè dirigeretur adnotavi, cum aliis, quæ prænobilis Vir, & de re Aſtronomicâ optimè meritus accuratisſimo ſtudio animadverſa, & expenſa in ſuâ Selenographiâ jam expoſuit.

Item Ricciolus Lib. V. Cap. XV. Problem. VIII. pag. 355. Almageſt.

HÆc dum prælo ſubjicienda eſſent, ſcripſit ad me Româ P. Jaco-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Jacobus Viva S I. Johannem Hevelium edidiſſe ſuam Selenographiam, ſuis manibus inciſam, atque ſculptam perquàm graphicè, in quâ modum obſervandi Eclipſes Lunares per maculas Lunæ, & tranſitum ſectionis umbræ per ipſas, eodem fermè modo docet, quem ego ſupra indicavi, & quem jam eidem Patri ſignificaveram. Addit verò eundem Auctorem jubere, ut obſervetur punctum verticale limbi ſuperioris Lunæ in quâvis inſigni phaſi Eclipſeos; quod fit notando duas vel plures maculas parvas, quæ tunc ſint in eâdem lineâ perpendiculari; illa enim linea ſurſum producta, ducit ad punctum prædictum. Præterea vult ut obſervetur Centrum diſci Lunaris, nobis apparentis, quod propter motum librationis Lunaris, variari ait ſingulis menſibus, immò & diebus. Hunc autem motum, quem hactenùs variationi latitudinis tribui poſſe putavi, cùm opus totum hujus Auctoris nactus ero & perlegero, ſi ex obſervationibus mihi perſvadebitur, non invitus recipiam: non enim affecto φιλοδοξίαν ſed φιλαληθίαν.

M. JOHANNES ANDREAS BOSIUS, Lipſ. in ſuâ diſſertatione de maculis in Sole deprehenſis § III.

SEd ut redeamus ad noſtram ætatem, fracta à Scheinero Gallilæoque glacie, cum ii ipſi, tum alii viri docti in Italiâ, Galliâ, Germaniâ, Hiſpaniâ, Luſitaniâ, Poloniâ, Belgio, alibique, ac in utraque etiam Indiâ, certatim in hanc rem incubuerunt. Inter quos præcipuam diligentiæ laudem merentur Gallilæus, Malapertius, Scheinerus & Hevelius: Italus unus, Belga alter, reliqui diligentisſimi Germani. Ac Gallilæi quidem opera huic rei impenſa pasſim è ſcriptis ejus elucet. Scheinerus autem maculas haſce obſervavit denuò Romæ per annos plures coram doctisſimis præſtantisſimisque Viris, toleratis ſupra bis mille obſervationibus Solis. Donec deſperatione meliorum & certiorum deſinens, vaſtum opus Roſam Urſinam, Poſteritati transmitteret:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

mitteret: quo ſitum macularum, locum, figuras, magnitudines, ortus, interitus, revolutiones ac periodos tam luculenter explicuit, ut judicio doctisſimorum Mathematicorum Carthesii & Hevelii, nil in hoc genere diligentius deſiderari posſit: additis LXXI tabulis æri inciſis, in quibus circiter M CCCC XXV (ut Ricciolus computat) obſervationes exhibentur, quas partim Jeſuitæ alii Ingolſtadii, Friburgi, Duaci, partim ipſe, easque maximam partem habuit. Circa idem tempus Carolus Malapertius Jeſuita & ipſe, qui plurimùm in hoc argumento Scheinero ſe debere agnoſcit, etſi ante Roſam Urſinam ſua ſcripſerit, anno ſc. M. DC. XXVII. Sidera Auſtriaca periheliaca (hoc enim libro nomen fecit, quod Planetas eſſe crederet) edidit, in quo ex accuratioribus obſervationibus ab Anno M. DC. XVIII. ad XXVII. Duaci habitis rem omnem diligenter ſatis expoſuit. Poſtremò Johannes Hevelius Dantiſcanus invento novo obſervandi modo, incredibili pertinaciâ toto ferè quadriennio maculas inſpexit, inſpectas accuratisſimè delineavit, delineatas æri incidit ipſe, additisque animadverſionibus, cum incomparabili Selenographiæ opere, ante hos annos ſeptem in lucem emiſit.

CARAMUEL LOBKOWITZ, Abbas in Monte Serrato, & Regni Bohemiæ Officialis Generalis, jam verò Epiſcopus Campanienſis.

In Theologia Morali Anno 1652 edita. pag. 117. n. 237.

OMitto alias ſubtilitates, quas non posſit intelligere Ageometra: nolo enim ingredi quæſtionem, quæ interrogat, an terra ſit motui rapto concentrica? an tempus verum differat ab apparenti? nolo ſimiles alias, in quibus multa dici poſſent, quæ fidem ſciatericis univerſis adimerent: remitto tamen omnes viros curioſos ad Dn. Johannem Hevelium Dantiſcanum, qui Excellentisſimus eſt Aſtronomus in Mathematicis accuratisſimus, & utitur ſciaterico tanto, quod ſecunda minuta repræſentat, &

nihilominus motum raptum primi mobilis, non esse uniformem observat, sed jam velociùs, tardiùs, jam Solare corpus promoveri: Legatur Epistola inscripta D. Laurentio Eichstadio, in quâ Eclipsin Solis, quæ contigit anno 1649, die 4. Novemb. describit, confertque oscillationes penduli, cum primo mobili, seu umbra Sciaterici. &c.

DANIEL LIPSTORPIUS, in suo Copernico redivivo Anno 1653. Lugduni edito, pag. 4.

OBservationes & delineationes phasium Lunarium accuratissimas D. Johannis Hevelii, in ejusdem Selenographiâ conspicuas, nemo non summoperè admiratur.

Item paginâ 7, & 8.

ALterum autem & eximium (NB.) Longitudinis investigandæ auxilium erit longa Eclipsium series studiosè observata, & exinde adornáta Selenographia, quâ in re inprimis bono publico suam commodarunt operam D. Johannes Hevelius, & Michael Florentius Langrenus; quorum alter quadraginta ferè, alter triginta crescentis, & decrescentis Lunæ phases adornavit, in quibus distinctè exprimuntur singulæ Lunæ particulæ, ut montium vertices insulæque à continente sæpissimè avulsæ, quæ Luna crescente momento temporis apparent, eaque decrescente subitò evanescunt, umbra scilicet terrena particulas hasce macularum Lunarium tegente, vel retegente (quod omnium optimè, & elegantissimè in Eclipsibus videre licet.) At cum inconstans sit, & mutabilis Lunæ facies, propter motum sui corporis libratorium, quo maculæ nunc in ortum vel occasum; nunc in Austrum vel Boream promoveri videntur, operæ pretium omninò erit, ut Johannis Hevelii tabulas, Langrenianis accuratiores in consilium adhibeamus. Ex his nunc satis constare arbitror, quantis accessionibus fuerit Geographia hodierna præ antiqua ditata.

Per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Perillustri & Celeberrimo Viro, amico suo plurimùm observando

Dn. JOHANNI HEVELIO,

Gedanensis Reipublicæ Consuli dignissimo,

JACOBUS VALESIUS QUÆSTOR

Galliæ in Delphinatu. S.

TAndem Vir Celeberrime, tandiu expetitæ illæ selectissimæ Tabulæ Nobilis & Lectissimæ fœminæ Mariæ Cunitiæ supra sexum eruditæ ad manus meas pervenere, idque beneficio tuo quo me Tibi æternùm devinxisti. Rarum hoc est & memorabile benevolentiæ erga me tuæ specimen, quo hominem vix nomine solo tibi cognitum tam firmiter tibi obstrinxisti, ut solvendi hoc vinculum debilis valdè spes supersit, ardens certè adest desiderium ipsum aliquo officiorum genere laxandi: utque hoc munus tuum sit cumulatius addidisti etiam de tuo observationes quasdam, tam Solis quàm Lunæ & Jovis, quibus nihil vidit orbis in hoc genere accuratius. Epistolæ etiam tuæ ad D. D. Gassendum & Bullialdum amicos meos intimos, exemplaria quædam adiecisti, quorum aliquot amicis meis Astronomiæ Studiosis dono dedi, apud quos nomen tuum in summo est honore & merito, nam Astronomorum hujus seculi, in observationibus Syderum agnoscunt omnes te facilè principem: non vidit ætas præterita tibi parem, ventura non videbit superiorem. Munus hoc tuum apud me est quantivis pretii nec auro contra carum. Hoc solùm me malè habet, quod nihil jam habeam quod rependam, præter gratias quas tibi habeo quàm possum maximas. Beatum me prædicarem, si mihi contingeret occasio, aliquo vel officio vel beneficio demerendi, dum adhuc in vivis sum, alioqui vererer ne mihi vivendum sit & moriendum ingrato. Quod mihi vitæ supererit, qui jam ætatis annum exegi septuagesimum secundum id totum tibi voveo, ut si quà in re vel ope vel operâ & industriâ meâ tibi potero esse usui,

aut iis qui cum nominis aut commendationis tuæ titulo ſe mihi offerent, certò tibi perſvadeas me illis non defuturum. Vale Vir Celeberrime, & me ut cœpiſti amare perge. Datum Gratianopoli. Idibus Septembris M DC LIIII.

Illuſtrisſimo Viro

Domino JOHANNI HEVELIO.

QUantum Tibi debeant illi quicunque Uraniæ in familiam conſcripti ſunt, novit Orbis eruditus Aſtronomorum. Quod igitur omnes te colant Tibique innoteſcere geſtiant, non eſt ut mireris. Ego cùm ab Hartlibio dignisſimo communicata mihi fuerit Generalis tua Cometæ nuperi deſcriptio, ibique ſpes excitata accuratisſimarum (uti ſunt omnes tuæ) τηρήσεων; oblatam mihi anſam exiſtimabam iſtas Uraniæ nomine efflagitandi, ſimulque me ipſum in tuam (aliquo modo) notitiam promovendi. Orandus igitur es (Vir Illuſtris) ab omnibus, ut obſervationum illarum copiam hominibus facere, quam primum res tuæ ferent, velis; ego verò te oro ut ob jejuna hæc, eaque ex tempore ferè effuſa, illum non nimium contemnas, qui Te intimè colit

SETHUS WARDUS, in Celeberrimâ Oxonienſi Academiâ Aſtronomiæ Profeſſor.

Anno 1654. Menſe Majo.

Amplisſime Clarisſimeq; Domine, Amice plurimùm obſervande.

GRatisſimum non ſolùm curioſitate, ſed eruditione atque induſtria adeoque argumento ſplendidisſimum opuſculum unum alterumque mihi miſiſti. Nimirùm non deſinis nomen tuum Cœlo inſerere, ut tantò celebrius ac diuturnius ſit. Et quidni dixerim! tametſi Luna laboret, aut Sol deficiat, vel defectus imagine ludat, non defuturam tamen nominis tui Claritudinem ſpero, tam illuſtribus ac duraturis monumentis inſculptam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

ptam. Neque enim ingenio solùm, verùm etiam dexterâ laboras, ut scilicet omnigenæ solertiæ dexteritatem æternitati inscribas, imprimasque, utque quàm totum hoc tuum & singulare est, quod legimus, quod spectamus, tam perenne simul & immortale illud sit, quod suspicimus. Meæ nunc partes sunt & gratias agere, & gratulari, vovereque semper, ut favente Cœlo, cui tot labores & sumptus impendis, cui lucem etiam in tenebris addis, illam merearis felicitatem, quam Cœlum dare solùm potest. Hoc cupidè voto finio, quod finem tamen nec in animo, neque meo in studio habebit, tuo semper honori, & gratissimæ memoriæ obstricto, obligatoque. Vale, & non desine sic cum Cœlo transigere, ut Tibi tam propitium, perpetuumque sit, quam est obligatum. Dabam Cracoviæ 3. Calend. Decemb. Anno Salutis 1654.

Amplitudini Tuæ

omni studio & officio devinctissimus,
GREGORIUS BORASTUS,
Canonicus Cracoviensis.

Monsieur

L'honneur que vous me faittez, m'oblige a ne pas attendre davantage à vous en rendre toutes les graces que je dois, Vostre merite est si grande, que je ne puis rien dire à Vostre Louange, qu' an dessous de luy. Et je confesse que je recois une preuve de Vostre amitié, égale à l'estime que i'ay tousjuors faitte de Vostre merite. Tous vos ovrages sont si Illustres, par l'excellence de leur Autheur, qu'ils n'ont point besoing d'approbation, & il suffit de dire, qu'ils sortent de vos mains, pour faire connoistre, qu'ils sont tres parfaits, Vostre observation des Eclipses du soleil le 12 d'Aoust dernier, & de la Lune le 10 de Septembre, confirment cette verité, & font voire que vous estes un Heros en la science de L'Astronomie,

mie, qui peut ſubſiſter par ſa propre vertu, ſans un apuy eſtranger. &c. &c.

Monſieur

Voſtre treshumble & tres obeisſant
Serviteur
DES NOYERS.

A Warſavie le 10 de
Decembre 1654.

Clarisſime & Magnifice Domine, Domine & Amice Colendisſime.

ACcepi per manus Generoſi Domini Nucerii epiſtolas duas compoſitionis ſuæ circa motum Lunæ Libratorium & Luminaris utriusque defectum. Debebunt ſanè futura Secula Helevianæ ſedulitati notitiam eorum quæ aut de novo tetigit, aut de novo illuſtrat, debebit multùm ſublunaris mundus ſagacitati ſuæ, qua tot in ipsâ Lunâ abſcondita innoteſcunt &c. &c.

Magnific. D. Veſtræ

Addictisſimus
J. CONRADUS, Serenisſimæ Reginæ Poloniæ & Sveciæ Medicus.

Warſaviæ Anno 1654.
die 17. Decembr.

Prænobilis & Clarisſime Vir.

DOnum tuum verè gratisſimum per communis Amici Nucerii manum fideliter conſignatum accepi, dignum ſanè ingenio tuo exacto & perpolito opuſculum, quod mox niſi perlectum, acriterque trutinatum non dimiſi manibus, adeò mei ingeniosâ tuâ machinatione, comparem ingenii ductum ſollicitabis. Placuerunt omnia, diligenter, exactè, politè pertractata, ea potisſimum, quæ de Lunæ Oſcillatione primus detexiſti, docuiſti; deſiderabam jam dudum benè fundatam hujusmodi novorum hujus temporis φαινομένων obſervationem, placuit tandem tua illa præ cæteris ſolidior, cui philoſophiæ Cœleſtis fabricam, quam molior, tutò ſuperimponere posſim. &c. &c.

Vale

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Vale Virûm optime: politisſimis tuis ſtudiis Reipublicæ Literariæ diu ſuperſtes. Romæ 30 Januarii 1655.

Claritatis tuæ

Servus humillimus

ATHANASIUS KIRCHERUS.

Præſtantisſimo & Doctisſimo Viro ac de Aſtronomiâ optimè merito Domino meo

JOHANNI HEVELIO,

Salutem ac felicitatem Plurimam.

HOnoris ſplendor, quo Tu Aſtronomiæ noſtri Seculi Lumen, Præclarisſime, totique Europæ operum Tuorum famâ Celeberrime, dignatus es Almageſti mei, ac Nominis umbram illuſtrare; excedit usque adeò & merita & vota mea; ut neque verbis idoneis, neque operibus ullis tanto me debito ſolvendo parem agnoſcam, cogarque beneficii inuſitati ponderi tandem ſuccumbere. Ut ut ſit gratulor (ſi fas eſt de ullâ mali ſpecie gaudere) gratulor inquam, vel Sphalmatis, vel excesſibus meis, ſeu mavis libertati meæ Philoſophicæ in argumentando pro veritatis ſtudio, quod inde occaſionem Tibi Solertisſime ac Doctisſime Vir obtulerim tam præclarè de Lunâ, immò de Cœlo toto mereri, atque opus non tam cedro quàm immortalitatis medulla dignisſimum feſtinandi, & in publicum bonum excudendi. In eo quippe non modò obſervationum circumſpectisſimam asſiduitatem; ſed quod plurimi faciendum eſt, profunditatem ingenii, ac judicii ſoliditatem in Librationis Lunaris periodo, limitibus, nodisque conſtituendis, & analogia horum cum motu Apogæi Lunaris, nedum cum longitudinis ac Latitudinis; & ævi noſtri Aſtronomi Philoſophique ſuſpicient, & Poſteritas omnis admirabitur. Cæterùm ut eadem ingenuitate nunc perpaucis reſpondeam, quam mihi profectò indulgebit ſingu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

ſingularis Humanitas Tua; verba illa Almageſti mei paginâ 211. col. 1. *Hiſce quidem temporibus:* non eo ſenſu protuli ut ex opinione Tua putarim toto hoc noſtro ſeculo maximam Librationem hærere in Cancro, & minimam in Capricorno; ſed circa hos annos ab anno 1643 ad 1651; intra quos tamen deprehenſum fuit eam recedere aliquando notabiliter à dictis ſignis; nec expectandum ad variationem hanc detegendam; *tractum diuturnioris temporis*, ut Tuis verbis paginâ 421 Selenographiæ utar, ex quibus interpretari poſſet non nemo, plurium annorum intervallum ad id requiri. Quo ſenſu diſputavi pag. mea 212. col. 1. præſertim cùm exiſtimaveris limites Librationis cum tempore ex Cancro & Capricorno *pedetentim exituros*, nec potuiſſe hoc deprehendi, *tam brevi temporis ſpatio*, *paucorum videlicet annorum*, & librationis limites cum maxima Latitudine Lunæ aſſociaveris; quod non ita ſe habere vel intra paucos illos annos, viſus ſum mihi animadvertere una cum P. Grimaldo.

Quod ſpectat ad Librationis Limites, non dixi ex opinione Tuâ, Vir Scientisſime, illos eſſe immobiles perpetuò; & in eodem Limbi Lunaris loco hærere, ſed *quam proximè*, ut legere eſt in Almageſti pag. 212. col. 2. ſub num. XVII. quod ex Reticuli ſui anguſtiis ſusſpicatus ſum non omninò gratis. Et tamen intra paucos hoſce annos, aliquando longè abeſſe à priſtinâ ſede obſervationes Grimaldicæ mihi perſvaſerunt; eſto ut pag. 213. col. 1. ſub finem, teſtatus ſim, *crebrò limites nodosq; prædictos eſſe prope illum ſitum* quem Tu asſignaveras. Tandemque gaviſus ſum per Tuam ſagacisſimam inquiſitionem eos limites librari usque ad 35. circiter gradum, & reticulum illud Tuum ingenioſisſimè excogitatum, ampliora ſpatia conſequutum eſſe.

Sed perexigua hæc inter nos disſidia non modo conciliata, ſed tanto cum fœnore amplioris & profundioris Doctrinæ Tuæ compen-

compenſata non poſſum non iterum admirari, immò adeò exoſculari: nec ceſſabo apud alios deprædicare, & in reſiduo Almageſti mei, ſi DEUS mihi Vitam viresque ſuppeditaverit, perhonorificum mihi ducam, Ingenii atque Doctrinæ Tuæ monumentis meas paginas ſubindè ditare. Doleo verò tam ſyncerè quàm intimè, quod Selenographiam Tuam, opus ſanè omni theſauro mihi prætioſius, mihi à P. Athanaſio Kirchero commodatam olim poſt paucos dies, quibus illam deguſtare licuit, coactus ſim Romam remittere; & eam quam mihi Dantiſco iſthinc per Mercatores procuraveram in itinere Viennâ Venetias usque ſic periiſſe, ut nunquam vel illam vel aliud ſimile exemplar potuerim mihi comparare; videorque mihi in Muſæo meo alterum Luminarium deſiderare. Percuperem etiam aliquot Tuas obſervationes accuratisſimas circa Dichotomiam Lunarem ad Solis diſtantiam & Parallaxes quàm minimas ſtabiliendas.

Noli autem mirari, ſi nunc tam paucis reſpondeam humanisſimis Tuis & Literis & Muneribus: Nam P. Grimaldi obſervationes Librationis Lunaris ad hunc usque diem continuatas nondum planè digesſimus, præſertim cùm Bullialdus huc Bononiam ſcripſiſſet, deprehendiſſe ſe jam omnia quæ ſpectant ad hoc negotium, ac brevi vulgaturum: ſed feliciter ac præclarè Tecum factum eſt, quod nobis omnibus & palmam præripuiſti, & lumen prætuliſti, ad Phænomena iſta ſcitu planè dignisſima.

Supereſt ut P. Grimaldi & meo nomine, ingenti cum animi noſtri erga Tuam perſonam propenſione ac benevolentia, nos totos quanti ſumus obſtrictisſimos atteſtatione quanta eſſe poteſt maxima ac ſyncerisſima profitear, & diuturnam nunc ſub Cœlo, cui tanta cum eminentià & celebritate militas, & poſtea ſupra Cœlum perpetuam nunquamq; intermorituram felicitatem à DEO. Opt. Maximo ſummis votis apprecari non deſiſtam. Vale Aſtronomorum Apex, & ſeculi noſtri ingens Argumentum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

meque amore tuo non dedigneris. Bononiæ 24 Februarii Anni 1655.

Excellentiæ & Claritudinis Tuæ

Addictisſimus atque obſequentisſimus
JO. BAPTISTA RICCIOLUS,
Soc. JEſu.

Ampliſſimo Viro JOHANNI HEVELIO Senatori Dantiſcano, Matheſeos peritisſimo.

JOHANNES WALLIS, SS. Theol. D. & Geometriæ Profeſſ. Savilianus. S.

NOn illud agitur hiſce literis (Vir Illuſtris) ut quanta Tua fuerit in rebus Mathematicis peritia, quanta induſtria, aut quantum etiam ipſa Matheſis ſedulitati Tuæ debeat, Literato Orbi innoteſcat. Quotusquisque enim eſt qui illa neſcit? aut quidem, ſi neſciretur, quis ego ſum (vix de nomine notus) ut ea mihi de Te prædicanti magna debeatur fides? Non patiuntur autem egregia illa quæ ex Tuis exſtant opera, non patitur nominis Tui celebritas, nec Mathematicorum omnium in Te converſi oculi patiuntur, ut HEVELII nomen ab erudito Orbe vel ignoretur, vel amplis laudibus undique non efferatur. Quisquis enim limat sſimum illud opus Selenographicum, (ut cætera taceam) quod Te authorem prædicat, inſpexerit; &, quantâ curâ, quantis ſumptibus, quantis vigiliis, quanto denique (ut uno verbo omnia complectar) Viro opus ſit, ut egregium illud opus inſtruatur, ſatis perpenderit; non poterit ille non in admirationem rapi. Quis enim illum vel tacere poterit, vel ſatis eloqui, qui unus iſthæc omnia peregerit! Ego equidem non ſatis mirari valeo, Summum Virum, tam rebus domeſticis, quàm negotiis publicis, & obeundo magiſtratu, occupatisſimum, eousque Cœleſtibus obſervationibus vacare poſſe,

eisque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

eisque tantâ cum ſedulitate, tanto & temporis & facultatum & valetudinis etiam impendio, tam pertinaciter invigilare. Tanto enim apparatu, tanto molimine, tantis ſumptibus, in conficiendis inſtrumentis, in vitris excolendis, aptisque parandis obſervationi locis, in tot inſuper Lunæ phaſibus, aliisque Cœli phænomenis, accuratè notandis, delineandis, æriqúe incidendis, opus eſſe nemo non fatebitur, ut ea non unum aliquem, licet ſummum Virum, ſed ſat multos potiùs viros egregios poſtulare videantnr.

Cùm autem mihi contigerit, non modò Tuis quæ publicè exſtant ſcriptis, ſed & humaniſſimis ad me literis Tuis aliquoties frui; à gratitudinis officio neutiquam alienum duxi, quæ nobis nuper obſervare licuit tecum communicare. Quamvis enim hujusmodi conatus noſtri, tanti non ſint, ut cum Tuis illos comparandos velim (cùm neque tantus mihi ſuppetat inſtrumentorum delectus, nec eam mihi vendicem, minùs exercitato, in obſervando ἀκρίβειαν) attamen Tibi non ingratum fore facilè judico, quid ab aliis obſervatum fuerit intelligere: præſertim cùm ea quæ à Luminarium Eclipſibus addiſci ſolent, non tam ab unâ aliquâ, ut ut accuratâ, uno in loco præſtitâ obſervatione, quàm ex collatis variis, in variis Terræ locis peractis, innoteſcant: Ideoque hanc noſtram qualem qualem deficientis Solis obſervationem Oxonii habitam, ſive obſervantiæ, ſive gratitudinis ergò, Tuis oculis ſubjicere viſum eſt, ſimul cum eâ quâ uſus ſum obſervandi methodo. Si quid autem inde vel delectationis, vel commodi perceperis, omninò mihi gratiſſimum erit aliquid præſtitiſſe tanto Viro non ingratum. Supereſt, ut à DEO Opt. Max. omnia Tibi felicia precatus, Tuique obſervantiſſimum me profeſſus, valere jubeam. Dabam Oxonii ipſis Calendis Januariis, Anno 1655.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Viro Nobilissimo, Amplissimo & Clarissimo

Domino JOHANNI HEVELIO,

Senatori gravissimo, & Mathematico Illustri,

NICOLAUS GOLTMAN. S. P. D.

INgrati animi vitium jure mihi objici posset, si tanto beneficio provocatus ulterius gratiarum actionem differrem. Accepi à Tuâ Munificentiâ, Hubnero portatore insigne donum, quo me nimis indignum profiteor, ut qui sublimia hæc studia vix à limine salutarim. Cupidum me quidem polliceor discendi; & Magnalia DEI, quæ nobis indies magis magisque deteguntur, cum stupore admiror: otium tamen liberale mihi perbreve est, & ferè non nisi incertum. DEO acceptum ferimus, quod Tibi animum, virtutem & sufficientiam dederit; quòd ingenio, opibus, & arte Te instruxerit, ut nec visa nec audita prius, tam desinenter, tam accuratè nobis in conspectu nostro sistas. Subscribo exultationi magno judicio prolatæ, quâ Germaniæ nostræ gratulatur amicus quidam, quòd in Te invenerit quem Exteri venerentur, & qui labem Germaniæ nostræ absterserit, quæ objiciebatur, non valere Germanos scribendo, nisi collectanea proferre. &c. DEus Te, generis humani beneficio universali, diu superstitem conservet. Vale.

Lugduni Batavorum, Pridie festum SS. Triados, Anno 1655.

Perillustris & Doctissime Vir.

AB Illustrissimo Domino Petro Nucerio, per Abbatem Varsav. Decanum ac Secretarium Regis Poloniæ, nuper accepi Selenographiam Tuam, quam aliàs à Patre Kirchero commodatam vix delibare potueram; est illa eritque semper apud me loco pretiosissimi thesauri, fruarque, DEO dante, Tuis luculentissimis ac cedro dignis laboribus, speroque me non parum profecturum in Astronomiâ ex tam limpidi ac Sapientiâ refer-

tiss.

tiss. fontis haustu. &c. Pudet me verò, quòd in Almagesto meo non usus sim elogiis illis, quæ merebantur ingentia Tua erga nostram Astronomiam merita: sed si DEus immortalis, mortalitatis meæ terminos mihi prorogare dignabitur: dabo operam ut defectum illum suppleam. Interea vive diu, DEO & Cœlo, & nobis, & Posteritati Te semper admiraturæ. Dabam Bononiæ Anno Christi 1655. die 17. Aprilis.

Tuæ Dominationis Illustrissimæ

obsequentissimus, & Addictissimus,

JOHANNES BAPTISTA RICCIOLUS.

Amplissimo ac Eruditissimo Viro

Domino JOHANNI HEVELIO,

Judicii Gedanensis Scabino primario, Astronomorum Principi.

ISMAEL BULLIALDUS. S. P. D.

TAm diu litteris tuis, Vir Amplissime, respondere non distulissem, nisi amici nostri Illustrissimi Domini Nucerii adventus occasionem mihi dedisset, spemque fecisset, plura de Te tuisque studiis sciscitandi, atque cognoscendi. Dantisco enim transiisse ipsum noveram. Neque verò curiositati meæ succensebis, cum in arcana domus tuæ penetrare nolim, ut insidias tibi struam, aut rationes meas conficiam. Verùm ad id me impulerunt meus amor studiumque summum erga Te Virum optimum & eruditissimum, quem colo, & toto animo veneror. Quantâ cum animi voluptate armamentarii tui Astronomici, machinarum organorumque variorum fabricam ab ipso explicatam intellexerim; quantâ cum veneratione, ac admiratione artificium, solertiamque tuam, ingeniique fœlicitatem suspexerim, tibi satis significare non possum. Beatum te equidem prædico & puto, nos verò miseros ac infœlices, qui rebus iisdem non remissiori animo vacantes, operamque navantes, fortunam iniquam experimur, nosque desertos ac derelictos à nostris hominibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

minibus ſentimus, quibus Cœlum ſordet; pecunia, & quæ ipsâ parantur omnigenæ voluptates, vel obſcœnisſimæ placent, pulchræ & optandæ ſolæ videntur. Ad Epiſtolam tuam Martii 31 ſcriptam nunc venio, imprimis gratias ingentes tibi habeo de magnifico ac maximi pretii dono, quod tam officiosè ac amicè mihi largitus es. Etſi enim in motu Lunæ libratorio explicando, publiciq́ue juris faciendo, me idem facere meditantem, eademq́ue, ac tu inveniſti, edere parantem præveneris: mihi tamen te prævertiſſe tam jucundum fuit, ac moleſtum fuiſſet, ſi alius mihi meisq́ue præveniendo offeciſſet. Te ducem enim in illis ſequi mihi gratisſimum, quem ſciebam contemplandis hiſce ſublimibus ac nobilisſimis humanæ mentis objectis intentum; nec dubitabam, quin ex continuis obſervationibus rem, quemadmodum ſe habet, adſequereris. Triennio fateor limites librationis citiùs detexiſti, quam ipſos indagavi. Quidquid ſit primum hujus motus determinationis inventorem Te agnoſcemus, ac claro præconio celebrabimus. Honori etiam non vulgari mihi ducam, ſecundas poſt Te in hoc ſtudio Aſtronomico tenere partes. Aſſerimus itaq́ue verisſimum eſſe, quod continuis obſervationibus deprehendiſti, ipſe quoq́ue reperi: in primis nempe anomaliæ longitudinibus mediis exiſtente Luna, hoc eſt in quadrante ab Apogæo ſ. ſ. ſ. Paludem Mœotidem limbo Lunæ occidentali proximam eſſe: Maræotidem verò ab orientali longisſimè abeſſe &c. Illuſtrisſimis Viris Thuano & Puteano exemplaria tuarum Epiſtolarum reddidi, qui maxima cum nominis tui veneratione illa ſuſceperunt, inq́ue mandatis dederunt, ut ſuo nomine gratias Tibi agerem, & verbis quam posſem exquiſitis animum, quo erga te affecti ſunt, teſtantibus ac exprimentibus uterer. Hoc unum verè, & citra adulationis invidiam tibi affirmare poſſum, ambos Te, tuasq́ue eximias virtutes, ingeniiq́ue ſolertiam ſuſpicere ac maximi facere. Alia quatuor, quæ mihi reſervata voluiſti, ubi occaſio viris di-
gnis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

gnis, qui meritorum tuorum idonei æstimatores erunt, sese obtulerit, non sine famæ nominisque tui claro præconio donabo, largitionisque auctorem te prædicabo. Omnia Tibi prospera, Vir Amplissime, opto, longævusque ut inter homines agas DEum votis precibusque assiduis rogo ac precor. Me Tibi devotissimum & addictissimum ama, & Vale. Scribebam Lutetiæ Parisiorum die 23 Julii 1655.

Serenissimi Principis ac Domini,

Domini GASTONIS, Ducis Aurelianensis. &c. &c. &c.

EPISTOLA. Ad JOHANNEM HEVELIUM.

Monsieur Hevelius comme l' on ne seroit assez estimer les ouvrages qui sont faits par les personnes aussy habiles que vous & qu' il est bien certes que touts ceux qui ont pris le mesme plaisir que moy à lire les observations que vous avez faites sur le movement de la Lune dans vostre livre que m'a este presente par le Sr. de Boulliau vous en faisent la contugratulation qu' il merite & comme un riche present que vous avez donné au public, j' ay aussy desiré vous en tesmoigner mon sentiment par ces lignes de ma main, & vous assures que i' auray tres aggreable de voir tout ce que vous ferez encores cy apres toucbent l' Astronomie sachant qu' il ne pourroit rien partir de vous qui ne soit tres bien achevé & qui ne unes acquire l' approbation de tout le monde, cest que je donneray à vos oevres sera tousiours accompagne de beaucoup d' estime & affection pour vous, puis-que je desire que vous me croyez

Monsieur Hevelius

Vostre bien bon amy

GASTON.

Ex

Ex Literis Præclarissimi, ac Eruditissimi Viri

ISMAELIS BULLIALDI,

Ad

J. HEVELIUM.

TOtum librum tuum de nativâ Saturni facie legi, & inter legendum mentem sæpissimè subiit ingenii tui præstantia, indefessamque diligentiam tuam miratus sum, summa cum animi voluptate Saturni varias phases verissimè, utque mihi & aliis semper exhibitæ sunt, descriptas, periodumque talium phœnomenon detectam vidi. In illis te veritatem adsecutum esse nullus dubito, qui oculis quoque meis illam in cœlo conspexi. Corporis Saturni, dum ansatum & Ellipticum cernitur, diametrum longiorem ad plana Zodiaci & Æquinoctialis variè inclinari certum est, eò quod directionem illa diameter longior, aut ad axem Ellipseos seu orbitæ Saturni servet, simulque ad axem Coni, in quo secta est ellipsis, sive ad quod directionem ad diametrum, quæ communis est intersectio planorum Zodiaci & Æquinoctialis, observet. Alterum enim statuo, quoniam linea Aphelii & Perihelii, quæ nunc ♐ g. 27 obtinet, ad angulos ferè rectos insistit communi planorum Zodiaci & Æquinoctialis intersectioni. Affirmare hàc de caussa non possumus, utrum diameter Saturni, quæ in orbitæ ipsius plano est, quique conjugatus axis est Saturni Elliptici seu ansati, directionem servet ad communem planorum Eclipticæ & Æquinoctialis intersectionem, ut terræ axis observat. An verò axis transversus corporis Planetæ Elliptici talem directionem ad axem transversum ellipseos, seu lineam Aphelii & Perihelii orbitæ teneat. &c. Hagæ Comitis, die 4 Maij 1657.

Sere-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Serenissimi Principis GASTONIS
Ducis Aurelianensium
EPISTOLA,
Ad
JOHANNEM HEVELIUM.

Monsieur Hevelius, les soins que vous avez, de me temoigner en toutes les rencontres, des marques de vostre affection, m'obligent aussi à vous faire connoistre le sentiment que j'en ay & vous remercie comme je fais du livre que vous m'avez envoyé, l'excellence de vos ouvrages, & les belles choses, que j'y ay remarquees, me font desireu avec affection, que vous m'envoyes tous les nouveaux que vous ferez, & comme je suis extresmement sensible, vous deves croire aussi, que je fais une estime si particuliere de vostre merite, que rien ne me peut empescher de vous faire paroistre que je suis tres Veritablement.

Monsieur Hevelius

De Paris le 23. Avril, 1657.

Vostre bin bon amy
GASTON.

Clarissime Vir, Domine & Amice Observandissime.

POst Suecorum in Poloniam irruptiones, iterata mea ad nutum Principis in Italiam peregrinatio scribendi ad te ampliùs non fecit copiam; sed quod literis intermisi officium, id votis concepi, & honorificâ de te mentione pervolvi; nam cum Florentiæ degerem, & à Serenissimo magno Etruriæ Duce de insignioribus in Mathesi viris haberetur sermo, Te quidem ego inter primores non omisi, & quia absens eras, virtuti tuæ rationem feci non modestiæ. Inter cœteros de Toricello fuit sermo, cujus observationes de maculis lunaribus non vilem præbuerant discurrendi copiam; tùm, & ego de Tuâ Senelographiâ lunari aliquid addidi, & quando quidem Serenissimus Princeps adhuc

illam non viderat, ad Patrem Riccioli Mathematicum Bononiensem misit, ut ipsi concederet. Mirum certè in modum Celsitudini Suæ & omnibus Mathematicis placuit, & unà curiosæ exspectationi satisfecit, & conceptui, quem de Te habebant. Ego interim observavi delineationem Torricelli, aliquà ex parte à tuâ esse dissimilem, & quia adhuc typis excussa non erat, Serenissimum Principem rogavi, ut mihi communicari juberet; Annuit Celsitudo Sua, & Stephano della Bella insigni Calcographo delineandam dedit, ut ad me transmitteret. Expecto indies, neque tu diutius desiderabis, quàm ad me pervenit. Bononiæ visitavi Patrem Riccioli Tui amantissimum, & inter domestica colloquia nihil defuit, quod amicitiæ nostræ & virtuti tuæ deberetur. Ego interim te benè valere cupio, & mea Studia, & obsequia tibi peramanter defero. Dabam in Castris ad Cracoviam 13 Augusti 1657.

Claritatis Tuæ

Addictissimus Servitor & amicus

TITUS LIVIUS BURATTINUS.

In Dedicatione Astronomiæ Geometricæ

SETHUS WARDUS, S. T. D.

In Celeberrimâ Academiâ Oxoniensi Astron. Prof. Savilianus.

QVod ad te verò spectat Clarissime Heveli quis non fatetur te inter seculi hujus summa ornamenta, atque præclarissima lumina numerandum? Quis Studiis cœlestium deditus non vidit atque admiratus est præclarum Selenographiæ opus? Quis inquam, non admiratus est tanti viri ingenium, industriam, stupendos labores; mentis, manusquè mentis æmulæ, subtilitatem? quis tanto labore atque constantia opibus aut honoribus inhiavit unquam, quanto tu Lunæ phænomenis (multorum annorum spatio) invigilasti? Eo certè fine ut opprobrium istud Astronomorum tollas, ut proximum terris Sydus (accuratè factis observationibus

nibus) in hypothesin certam atque naturæ rerum congruentem, redigere homines possint; atq; hæc quidem res tùm demùm peragetur, cum librationis Lunaris legibus perspectis, centrique variatione intellectâ, in usum ducendæ erunt accuratissimæ observationes quas præstitisti. Incumbis itaque non immeritò in hanc rem Vir Clarissime, uti ex Epistola ad I.B. Ricciolum (quam ad me transmittere dignatus es) satis innotescit, atque habes in hoc negotio ex gente nostrà nostraque Academià comites præstantissimos, adeò ut communi studio & labore perfectam iri Selenographiam speremus, atque ad usus omnes Astronomicos accommodatam. Fecit certè hæc exspectatio, ut ipse à motibus Lunaribus, ejusque hypothesi ordinanda omninò nunc abstinerem, ut habeam (si sors dederit) quo possim de re Astronomicà adhuc mereri. Utcunque, tu certè laude dignus es immortali, quod hominibus ostenderis, quid sit agendum, & quali molimine res attentanda sit, ut ad Syderis istius desideratissimam scientiam perveniatur. His ego nominibus cùm inter Astronomos universos me tibi devinctum sentiam, oro ut animi mei affectum hoc modo exprimentem, nolis repudiare.

Oxoniæ, Calendis Sextilibus Anni 1655. st. v.

LAURENTIUS EICHSTADIUS, Med. D. & Gymnasii Gedanensis Medicinæ & Matheseos Professor, in Oratione Seculari habitâ, Anno 1658. die 13 Junii, ipso natali Gymnasii Gedanensis.

Utinam Deus illum Eximium Mathematicum M. Petrum Crügerum diutius incolumen servasset, tum quoque non minùs Ecclesiæ & Reipublicæ literariæ labores, atque priores, perutiles, nimirùm Chronologicum, Geographicum absolvisset & edidisset: Sed quia Deo nostro aliter visum, & nos voluntati ejus cogimur acquiescere. Nihilominus tamen Omnipotenti Mundi Creatori & Rectori permagnæ debentur grates, quòd in hanc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

messem alium Magnum Virum, in hàc Regià Civitate natum, & hisce Uraneis Musis indefesso studio dies noctesque operantem voluerit extradere, cujus peritiam, in Mathesi præstantiam, magnam industriam, & virtutes alias nolo jam multis laudando persequi, ne vel ei assentari vel verecundiam ejus tentare videar. Interim possum meliori fide id de hoc Amplissimo Viro affirmare, quàm quod olim Lucretius de Gentili Philosopho Epicuro lib. 3. de rer. natura vers. 1055. (cujus doctrinæ exigua saltem vestigua apud Diogenem Laertium extant, pleniùs explicata in peculiari quodam scripto Physico à P. Gassendo in Epicureà Philos.) cecinit. Itaque hoc distichon non arroganter à me dictum velim.

Ille, Mathematico in Cœlo, Vir, splendida Stella
Præstringens reliquas, oritur, velut æthereus Sol.

Siquidem ex Selenographià, ex accuratis Eclipsium Luminarium observationibus, ut & dissertatione de nativà Saturni facie, aliisque additis opusculis Astronomicis abundè satis liquet, quomodo perpetuæ Lunæ maculæ ad rectè assequendam defectionum Lunarium egregiè faciant, quis sit cursus, ususque macularum & facularum Solarium, quomodo ejus Eclipses & diameter rectè sint & accuratè observandæ, quæ facies Saturni, Martis & Veneris, quale Curriculum quatuor Satellitum Jovialium & unius Saturnini, de quo cum Bono DEO alibi plura est evulgaturus. Porrò, quòd Cometæ suum iter in Planetarum Cœlo exerceant, & quomodo parallaxes eorum perfectè queant cognosci, id ex absoluto ejus opere Cometographico propediem edendo, malo, Auditores omnium Ordinum honore eximios, quàm ex meà impolità & rudi narratione cognoscere. Præterea Hic Nobilissimus & Solertissimus Vir nobis Eclipticæ obliquitatis magnitudinem pro tempore (in cujus determinatione Nobilissimus Tycho Braheus, quod pace tamen ipsius dictum esto, nonnihil aberravit) patefaciet, perfectiorem etiam calcu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

calculum primò omnium Fixarum, deinde etiam Planetarum (in quibus etiamnum aliquid latitat vitii) in peculiari Volumine Aſtronomico, cum Bono DEO exactè definiet. In eo quoque totus eſt, ut abſolutam Eclipſium doctrinam tradat accurateque explicet quantitatem Semidiametrorum & Magnitudinem Luminarium, eamque firmis demonſtrationibus muniet. Quocirca DEum immortalem ſummis prædico laudibus, quòd fluxum mortalitatis meæ curſum ad hunc usque diem mihi prorogaverit, & hunc progreſſum Mathematicarum diſciplinarum, inprimis Aſtronomiæ, felicisſimum, cognoſcere benignè conceſſerit, eumque devotè & ſupplex porrò invoco, ut Magno huic Viro, quaſi ad hoc cœlitùs nobis miſſo, gratioſo auxilio velit adeſſe, quò tandem extremum huic cœleſti operi manum, Laudibus DEI O. M. humanisque uſibus, deſtinato, de difficultatibus omnibus triumphans, queat imponere. Utinam mihi liceret circa hoc tempus ipſius laboribus aſſurgere, & ſic ipſi acclamare:

Ergò exantlaſti tandem magno auſpice JHovâ
Uraniâ facili, felici Sideris ortu
Atlantæum opus hoc, opus omni tempore dignum
Inſcribi Cedro, & famæ Sacrâ in Æde locari.

Sed quod ego tunc forſan non potero præſtare, utpote jam rebus humanis exemtus, id, volente DEO, Succeſſor meus feliciùs expediet.

Academia Aquinaris Bononienſium
Ad
APIAR. VIII.

In Philoſophiæ Mathematicæ APIARIO Tom. III. p. 141.

CLarisſimus Vir Dominus Johannes Hevelius in ſuâ Selenographiâ prodit ſe Virum moribus officioſum, & liberalibus ſcientiis valdè inſtructum, dum in ſuâ aſſertione pro montibus

in Lunæ globo ita diſſentit ab iis, quæ Autor Apiariorum in hoc progymnaſmate poſuit, ut eum & laudet, & ſua ipſe Hevelius doctè, ac modeſtè confirmet; nec propoſitionum inſcriptiones, & margines palam inficiat nominibus errorum, fallaciarum, &c: nominatim in hunc Authorem. Ille igitur in Capite 6. fol. 138. Doctisſimus Pater Marius Bettinus vehemens Peripateticus, &c:

Cave, Lector officioſe, dum hîc apud nos inſcriptionem & nomen exfucationis legis, exiſtimes velle à nobis tam Officioſæ apud Hevelium Laudationi rependi ruſticitatem offenſionis, ſcilicet fuci hic appellantur ipſæ objectiones, quatenus per hallucinationem fucum facere poſſunt Lectori.

Ex Literis Eximii & Celeberrimi

Viri ISMAELIS BULLIALDI. &c.

A Domino Nucerio accepi te Herculeum laborem nunc ſubire, totamque fixarum concamerationem Te redivivum Atlantem humeris non ſuſtinere, ſed de novo inſtaurare; rimasque & hiatus ſcrutari, ut in locis ſtellarum determinandis nulli appareant. Nec dubito quin aliquid eximii ac utilisſimi in totâ Aſtronomiâ præſtes, faxit DEus, ut vitâ longâ, firmâque valetudine fruaris, & ad optatum finem opus tam ſuperbum, ac magnificum perducas. Pariſiis Anno 1659 die 29. Octobr.

Ex Literis Clarisſimi

CHRISTIANI HUGENII à SULYCHEM.

Libellum meum de Saturni Lunâ videbis non eâ elegantiâ quâ tui ſunt excuſum, nec figuras pari arte cælatas, quisnam enim in his Te æquiparare queat?

Item

Ex iisdem Literis.

Audivi primùm ex Dn. Brunetti Elegantisſimo Juvene, quem diligen-

diligenter de ſtudiis tuis interrogavi, deinde ex Bullialdo quoque, accuratisſima inſtrumenta non exiguo impendio te paraſſe, ad cœleſtes obſervationes, ac fixarum imprimis ſtellarum exactiùs peragendas, locosque ſingularum perfectè definiendos, Labor immenſus profectò, at ſupra quam dici poteſt Aſtronomiæ utilis futurus, tibi adeò glorioſus. Quare ut alacriter pergas etiam atque etiam te adhortor, aliaque omnia infra hoc ſtudium ducas. Hagæ Comitis Anno 1659 die 17. Octobr.

Ex Literis Excellentisſimi atq; Præclarisſimi

Viri J. PASTORII, D. Med. Hiſtor. Regii & Profeſſoris Gedani honorarii.

QUantâ voluptate Beatus noſter Eichſtadius, præclara ſcripta primiceriorum hoc Seculo Virorum, Gaſſendi, Kircheri, Riccioli, Bullialdi, Phocylidæ, aliorumque talium, qui naturæ ſecreta rimarentur, & naturæ ſinus excuterent, remque inprimis Aſtronomicam laboribus ſuis amplificarent, legebat? Quam Tuis præcipuè, Vir Nobilisſime, admirabilibus inventis & in omne ævum perennaturis ingenii ſolertiæque fœtibus lætabatur? Quam plaudebat, cum Tubos Tuos, cum Aſtrolabia, cum cætera organa, quibus paria Orbis non habet, intueretur? Quam gratulabatur ſtudiis noſtris, cùm ex Italiâ, Galliâ, Germaniâ, & ex omni orbe literato literæ ad Te afferrentur, quibus Viri Magni etiam Principes teſtabantur, quanti labores Tuos & ipſam, cui hi dicati ſunt, diſciplinam æſtimarent. Quanto & nuper, cùm hîc pacis negotium ferveret, gaudio perfuſus eſt, cùm non tantùm magnorum Regum Principumque Legati, ſed & ipſe Serenisſimus Rex noſter, Serenisſimâ Reginâ comitatus, Tuas ædes adire dignatus eſt, ut locum & inſtrumenta videret, quibus Tu ſcandere ſidera & Cœlo Te inferre ſoles. Ea erat ipſius indoles, ut honores amicorum duceret eſſe ſuos; expers Loliginis illius, quæ ſibi decedere putat gloriam, quam alteri videt accre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

accreſcere. Te ille inter potisſima Gedani noſtri & Orbis eruditi decora amabat, colebat, & quoties occaſio ferebat, privatim publiceque laudabat. Tu vicisſim Senem ita ut dignus erat, venerabaris, Tu de communibus ſtudiis cum nullo mortalium fidentiùs & familiariùs ſermocinari ſolebas. Eò acriori jam triſtitià luctuque Viri obitum proſequeris, eo majore etiam ſtudio memoriæ & famæ ejusdem poſthumæ faves. Quam alioquin inſignibus meritis partam exſtantia ingenii monumenta non ſinent equidem intermori: &c: &c:

GEDANI,
Anno 1660 die 14 Junii, cum poſtridie tumulandus eſſet Magnus Polyhiſtor, Medicus & Aſtronomus,
LAURENTIUS EICHSTADIUS.

Ex Epiſtolâ.

Clarisſimi & Doctisſimi

Domini JACOBI COCCÆI

De

Mundi quæ circumferuntur Syſtematis & novo alio illis certiore: pag. 10. Amſtelodami Anno 1660 editâ.

AT enim nihil minus quàm utriusque illius ſyderis circa Solem curſum ex eo colligere te poſſe certisſimum. Et ne, quibus hoc planum faciam, meas quas ut ſuſpectas rejicere posſis, obtrudam obſervationes, ecce tibi authorem omni exceptione majorem, Lyncem Boruſſum, quem tu & ego & juxta nobiscum cœleſtium rerum ſtudioſi omnes, ob ſingularem ejus induſtriam meritò facimus plurimi: Clarisſimum Hevelium dico, ex cujus curioſisſimis obſervationibus oſtendere libet, quàm veritatis hactenus ſecurus tuas & aliorum circa hoc phænomenon obſervationes tractâris.

In eâdem Epiſtolâ pag. 21.

Idem Clarisſ. Autor.

QUam alterum moves de luce, quæ ex Venere vivacius emittitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

titur teleſcopii ope non ſatis deterſa; non mihi ſed celeberrimo obſervatori moves controverſiam, qui eruditorum omnium hactenus meruit plauſum, nec injuria. Præterquam enim quod ſolertisſimo Viro is inſtrumentorum fuit apparatus & exquiſitisſima in obſervando adhibita diligentia, ut facilè hunc ſcrupulum eximat; pleræque etiam obſervationes, Sole ſupra horizontem dudum enixo, fuerunt inſtitutæ, quo tempore nothos planetæ radios feliciùs, quam quocunque alio, detrahi norunt, quotquot hujuscemodi obſervationibus operam navant, omnes; ut nulla ſit cauſa cur ſpuriam in Venere flammam elaboratisſimo vitro & ſummâ dexteritate adhibito felicisſimè extinctam dubites; aliis præſertim nec inferioris notæ obſervationibus idem confirmantibus, ac inter eas illis ipſis, ex quibus Illuſtrisſimus Galilæus, primus Veneris circa Solem revolutionem deducere conatus eſt: undè tamen nihil aliud niſi quod ego ex Hevelianis collegi, elicere licet. &c:

Ex Literis Clarisſimi atq; Doctisſimi Viri

THEODORI MORETI, S. J. Prof. Mathem. Vratislaviæ, olim verò Prag.

JAm verò ſpero fore, ut, quamvis publici honoris, ut amat fieri, multa impedimenta occurrant, illa tamen Tua, Vir Clarisſime, & de Luna & Saturno multisque aliis Sideribus benè merite, non importuniùs obruant Mathemata, quàm initiò hujus ſeculi deficientem Celeberrimum Vietam, Aulæ & Regis ſui negotia. Fac, obſecro, ut brevi à Tuo Oculo & calamo plura Cœli ſidera illuſtrentur. Saturnus certè Tuus, & ipſius Horizon admirabilis & quaſi planus, per tot aliorum & proprias obſervationes deductus inauditum eſt monſtrum Cœli, & vix intelligendum, niſi poſtquam calcabimus aſtra, ita voveo. Vratislaviæ 2. Julii Anno 1660.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Ex Literis quibusdam Parisios transmissis, certi cujusdam Amici.

LE 29 du mois Janvier, Leurs Majestez Polonoises, au retour du-dit lieu d'Oliva, ou Elles estoyent alleés se promener, & se divertir aussi, sur le rivage de la mer, à voir pescher l'ambre, vinrent descendre chez le Sieur Hevelius Consul de Cette ville; & le Roy estant monté sur les deux Terrasses de sa maison, y demeura long temps, à considerer ses beaux Instrumens Astronomiques, plus justes & plus exacts, que ceux de ce fameux Astronome Tycho Brahé, des plus illustres Familles de Dannemarc: comme aussi les machines, dont il se sert, pour mouvoir ces instrumens d'une extraordinaire grandeur, avec les bastimens de bois, qui les couvrent: & si le ciel eust esté plus serain, il lui eust fait voir les eminences, les vallons, le solide & le liquide du globe de la Lune, avec la meilleure Lunette qui ait jamais esté faite, composée de sept verres, & presque aussi grosse, que la cuisse. Elle fut de la conduite en divers cabinets, remplis de curiositez non moins surprenantes; tandis que la Roine, qui avoit desia veu toutes ces merveilles, estoit, avec les dames, dans une chambre, où il y avoit d'autres raretez, Leursdites Majestez ayans par cette visite donné des marques de leur inclination, pour les belles choses & les sciences les plus sublimes ainsi, que de l'estime, qu'Elles font des hommes singuliers. De Dantzig L'an. 1660.

Ex Literis Nobilissimi

CHRISTIANI HUGENII.

Hagæ Comitis 1661. 24. Novemb.

DOminum Bullialdum uti jubes, tuo nomine salutabo, à quo nisi fallor jam Literas acceperis ex hac Urbe datas, priusquam hæ ad te perveniant. Magnâ cum voluptate narrantem audivi, de iis quæ nuperâ istâ peregrinatione vidit, didicitque ac præcipuè cùm ad Te ventum erat; cujus mihi machinationes,

nos, ſtudia, vitam denique omnem tam accuratè ediſſeruit, ut plura de his ſciturus non fuerim ſi te ipſe adiiſſem. Quantis verò laudibus omnia proſequatur nihil attinet hîc referre, ſcis etiam quanti Te faciat, nec dubitas, ut ſpero, quin ego libentisſimè illas audiam. Vale.

Serenisſimo Principi

LEOPOLDO ab HETRURIA.

ISMAEL BULLIALDUS. S. P. D.

Serenisſime Princeps.

CElſitudinis Tuæ Serenisſimæ Literæ Januarii 11. & 18. hujus anni ſcriptæ, poſtquam 15 Martii Dantiſcum perveni, ſunt mihi redditæ, quæ Pauli Parenzii Lucenſis, qui Amſterodami negotiatur, cura & diligentià fuerunt huc perlatæ. Citiùs ad illas reſpondere non potui, cùm hîc multis me eſſe intentum neceſsè omninò fuerit. Illuſtrisſimi enim Viri Celeberrimique Aſtronomi Domini Johannis Hevelii Veteris Gedani Conſulis ſupellectilem Aſtronomicam & Opticam, omnemque apparatum illius, & in obſervandis ſideribus induſtriam & diligentiam incomparabilem ac indefeſſam inſpicere ac contemplari debui. Utque commodiùs ipſo, ejusque eximiis inventis fruerer, fixarumque ſtellarum ac Planetarum loca accuratisſimè obſervantem intuerer, ut in ædibus ſuis habitarem, pro eo, quo me proſequitur benevolo affectu voluit &c:

Idem, in eâdem Epiſtolâ ſub finem.

DE Illuſtrisſimo porrò Viro Domino Johanne Hevelio quoniam ſupra quædam præmiſi non ingratum fore Celſitudini Tuæ Serenisſimæ arbitror, ſi brevem & qualemcunque præcipuorum ipſius inſtrumentorum Aſtronomicorum, aliisque ſupellectilis enumerationem ſubjecero. Posſidet ille Quadrantes duos maximos Orichalcicos, tam ſubtiliter diviſos, ut Tycho-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

nis omnes ſuperent, magnitudine quoque vincant, excepto murali illo, à quo deficit major prædictorum ſemiſſe pedis unius. Horum autem Quadrantum unus, isque minor eſt Azimuthalis, Dantiſcani Senatus ante multos annos auctoritate & ſumptibus fabrefactus, & ab artifice diviſus benè perito. Alter major Quadrans, Octans bifurcatus præterea, ac Sextans maximi toti Orichalcici, magnifico ipſius Hevelii ſumptu affabrefacti, & ipſius manu ſubtilisſimè diviſi ſunt; in quibus poſtremis tribus ad ſcrupuli unius primi duodecimam partem altitudines Solis & ſtellarum diſtantias clarè diſcernere poteſt. Alia præterea ſimilia ac æqualia prædictis lignea laminis æneis munita, in quibus diviſiones ſubtiliſſimæ quoque ſunt & accuratisſimæ, posſidet inſtrumenta, duosque inſuper Sextantes ære ſolido conſtantes, in quorum minori 15 ſec. adnotare poteſt, in majori verò 5 ſec. De illius Inſtrumentali ſuppellectile ad metiendas magnitudines, circulos deſcribendos, dividendosque hic ſuperſedeo dicere; ut & de illâ, quæ ipſi ad formanda Tuboſpicillorum vitra aut lenticularia aut concava inſervit, quæque cæterorum per Europam Artificum inſtrumenta & copia & præſtantia vincit. Hiſce proximis diebus Solis Eclipſin obſervavit, cui obſervationi diligentisſimæ & accuratisſimæ adfui. Ipſe Celſitudini Tuæ Serenisſimæ ejus delineationem cæteraque obſervata transmittit, quod Tibi gratisſimum fore ipſi affirmavi, deſcriptionem etiam viæ Cometæ adjunxit, quem die 10 Februarii Hamburgi cum illius Urbis Matheſeos Profesſoribus, & aliis honoratioribus Civibus, è turri Eccleſiæ S. Jacobi ſum contemplatus, eumque propè ſtellam in Capite Aquilæ, aliis in collo, poſita deprehendi. Vale, Serenisſime ac Generoſisſime Princeps, & me Tibi deditisſimum ac devotisſimum ſemper ama. Scribebam Dantiſci die 5. Aprilis Anno 1661.

De la Haye 4 Avril 1661.

NOus avons reçeu voſtre de Lubeck & de Stetin, comme auſſi de Dantzig

Dantzig du 19 du passé, par laquelle j' ay bien de la Joye, d' apprendre l' heureux succès de vostre voyage, & la satisfaction, que vous avez presentement, de jouir d' une conversation ausi aggreable, que celle de Mr. Hevelius, & d' en estre si favorablement & si obligement traitté: Vous me faites plaisir de l' asseurer de mon service, & de luy tesmoigner, que j' ay l' estime possible pour sa vertu, son merite, & son erudition profonde, qui ne me sont pas incognues, & que je seroy ravy, d' avoir occasion & liberté de pouvoir aller jusquez à Dantzig, pour voir un si digne personnage que luy, & ses belles & illustres machines, avec lesquelles il fait tant d' honneur à l' Astronomie &c:

L' Ambassadeur de sa Majesté Christienne:

De THOU.

Clarissimus, atq; Doctissimus,

ANDREAS CELLARIUS
In splendidissimo suo opere Harmoniæ Macrocosmicæ. pag. 67.

OPiniones has omnes recenset Nobilissimus & Celeberrimus Vir Johannes Hevelius Cap. 6. Selenographiæ, & acutissimis refutat argumentis; cum ultimâ Scipionis Claramontii opinione, quem non sine ratione verbis, non tamen pro merito ipsius satis acerbis, castigat &c: &c: Eodem capite dicto acutissimis & firmissimis argumentis laudatus Hevelius demonstrat, vetustissimamque opinionem veterum profert, qui in Lunâ Montes, Valles & asperitates existere statuunt. &c: &c: Proinde Francisci Aquilonii & M. Bettini Montes & Valles in Lunâ negantium opiniones manifestissimis argumentis refellens, suam sententiam firmissimo experientiæ & argumentorum clarissimorum pariter, & acutissimorum præsidio demonstrat, stabilit & tuetur. Tandem omnibus doctissimâ & acuratissimâ demonstratione in apertum deductis, superficiem Lunæ clarè

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

illuminatam eſſe Terram, maculas autem majores exiſtere aquas &c:

Item pag. 125.

JOhannes Hevelius Dantiſcanus Vir magnæ eruditionis & ſtupendæ Sedulitatis in obſervandis Aſtrorum motibus, cujus indefesſis laboribus nuperum illud Selenographiæ opus admirandum Reipublicæ Literariæ totius Cives cuncti, ſummâ animi grati memoriâ acceptum ferunt, incredibili exſpectatione adhuc plura præſtolantes, quibus tam Illuſtri Viro magis ac magis devinciantur.

Ex Epiſtolâ

Excell. & Præclarisſimi Viri

Domini A. VARENII.

Ad

Reverend. & Clarisſimum Virum

GEORGIUM FHELAVIUM.

MAgnificum & Eminentisſimum Veſtrum Hevelium in illâ Conſulari dignatione, & illâ incomparabili ſpeculâ ac Uranoſcopiâ Heroa admirandum adeò jam diu veneror, ut quoties ad Bibliothecam Academicam, cui publicâ autoritate præſum, accedo, toties admiranda ipſius cœleſtia, ipſamque Inſtrumentorum, Teleſcopiorum, Polemoſcopiorum aliorumque Tuborum inventionem prodigioſam & ipſe venerer, & advenientibus hoſpitibus velut nova Orbis literati miracula balbutiente lingua prælegam, undè audita ſemper vox ὄιδομον παράδοξα σήμερον. Gratulor etiam hoc nomine Gedano, & Hevelianæ Speculæ, quod Urania non Tychonis ſaltem; ſed & omnium ratio Academicorum Speculatorum in veſtram illam immigraverit Patriam, imò domum unam Magnificam. Roſtochii Calend. Julii Anno 1661.

Amplis-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Amplissimo Viro

Domino JOHANNI HEVELIO,

Veteris Gedani Consuli, Astronomorum Coryphæo.

ISMAEL BULLIALDUS. S. P. D.

INterea dum ad omnes Epistolas meas, ex quo à Te Vir Amplissime, absum, ad Te exaratas responsum exspecto, hanc ad Te destinare mihi proposui, ne diuturniore silentio colloquia nostra abrumpantur. Memorem Te mei esse confido; credas etiam velim, tui oculis meis imaginem semper observari; nihilque mihi jucundiùs esse, quàm conversationis nostræ in arce Tuâ Urania, & Musæo Tuo recordationem. Sive Cœlum intueor, sive de Astronomià mentio injicitur, de Te cogito, de Te loquor. Vitam Tibi longævam, firmam validamque valetudinem opto, ut diu Te vivo fruamur, majoresque in dies fructus ex indefesfis studiis, sublimisque Ingenii Tui inventis percipiamus.

Hodiè evolvi observationes Tychonicas anni 1582, Viennæ anno 1657 editas; quàm longo intervallo à tuarum præcisione & accuratâ determinatione absunt! quod tamen dum laudi Tuæ cedit, Tychonis famæ Celeberrimæ quicquam officere nollem. Ipse enim primus observationum Cœlestium accuratè habendarum author ab omnibus est suspiciendus: neque si aliquando deerravit statim culpandus aut spernendus. Viam ille primus aperuit, inventis ad observandum Instrumentis apprimè commodis aptisque. Sunt alii, qui se Tychoni, si in vivis esset minus æquos præbent; quique nollent quenquam diligentiori & subtiliori studio generi humano prodesse, & nominis celebritatem inde sibi facere; qui ingeniorum splendidiorum lumine perstricti, invidiæ livore accedente, illud ferre nec volunt, nec possunt. Eò tua est virtus evecta, ut invidià quàlibet superior sit; nihilque reliqui sit invidis, præter compres-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

ſum pudore mœrorem; eoque ſubjecti vivent ſupplicio, ut cum cæteris bonis probisque ſentire ſe, ne ridiculi fiant profiteri cogantur. Hagæ Comitis 12 Decemb. Anno 1661.

Viro Nobilisſimo & Amplisſimo

Domino JOHANNI HEVELIO,

Senatori Gedanenſi, ſummo noſtri Seculi Aſtronomo.

JOHANNES MüLLERUS. S. P. D.

Cùm non ita pridem, Vir Amplisſime, Dominus Bullialdus, qui tunc in veſtrà degebat Urbe, & Tuæ Amplitudinis fruebatur hoſpitio, literis ad me misſis, non ſolùm tuo nomine ſalutem mihi nunciaverit, ſed etiam tuam obſervationem Eclipſeos Solis, d. $\frac{20}{30}$. Martii factæ, communicarit, & ſimul, quid nos hîc loci obſervaverimus, à me tanquam hujus Urbis Mathematico, reſcire cupiverit; intermittere non potui, quin & Tuam Amplitudinem meis literis inviſerem, & ipſi reſponderem, atque ita utrique veſtrûm hac in parte aliquo modo ſatisfacerem. Principiò igitur admiror Clarisſimum Dominum Bullialdum obſervationem dictæ Eclipſis à nobis exſpectare, cùm ipſe hîc præſens Gymnaſii noſtri ſtatum & Inſtrumentorum Mathematicorum apparatum viderit, quibus quidem terreſtria non autem cœleſtia corpora, aut eorum motus metiri licet. Unde etiam factum eſt, ut hujus anni Cometam caudatum quidem viderimus, nihil verò, de ipſius loco aut motu, niſi liberis oculis, obſervaverimus. Eclipſin autem Solis, cujus antea mentionem feci, quod attinet, illam apud nos hîc Hamburgi videre, nubibus tunc temporis tectum Cœlum non permiſit; quæ res dolorem, quem ille inſtrumentorum defectus mihi parit, aliquantum (mirabile dictu!) tunc lenivit. Quamvis enim infinita alia, præter Aſtronomiam, ſint in Matheſi, quæ Ingenium posſint exercere meum, quæque multos alios in Mathematicis diſciplinis Viros ſummos, Appollonium puta, Archimedem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

dem, Pappum & cæteros tenuerunt occupatos; præ illis tamen, cœlestium corporum doctrina inprimis, me singulari quadam afficit voluptate. Quicquid autem horum sit, nulli tamen scientiæ minùs, quàm Astronomiæ, ob Instrumentorum defectum vacare mihi datur. Sed lætor interim reperiri nihilominus alios viros literatos, qui magno conatu, nocturnis vigilibus & observationibus, studia Astronomica indies ad majorem perfectionem deducere non gravantur. Hos inter, omnium suffragiis facile excellit Tua Amplitudo, quæ jam rem Astronomicam tantâ locupletavit accessione, ut non solum omnes hujus Seculi Astronomos longo intervallo (quod pace ipsorum dixerim) post se relinquat, sed etiam Hipparcho, Ptolemæo, Albetanio (quem vulgus Albategnium vocat) Alfergano (qui malè Alfraganus appellatur) Tychoni deniqúe ipsi, & aliis palmam faciat dubiam. Quod apprimè tunc mecum fateri cogetur totus Orbis literatus, ubi Catalogus Fixarum ex emendatione Tuæ Amplitudinis in lucem prodierit; quo in negotio Tuam Amplitudinem nunc occupatum esse ex Consultissimo Domino Fabricio inclytæ vestræ Urbis Syndico optimè merito pluribus percepi. Taceo insigne opus Cometographiæ post biennium demum proditurum, de quo Dominus Bullialdus ad me perscripsit. Superbit mea Bibliotheca Opere Tuæ Amplitudinis Selenographico, quòd neminem non in admirationem trahit, cujus admirabilis excellentia, me jam tum allexit, cùm vix prima Mathematum rudimenta à limine salutassem. Quis non Tuæ Amplitudinis impensas in Astronomiam factas, admiratur? Quis majorem observationum Astronomicarum accurationem à quoquam expectet? Quis deniqúe commodam tui observatorii dispositionem & splendorem non extollat? Sed desino hac de re plura scribere, ne Soli lucem addere velle videar, & ea, quæ omni laude sunt majora, culpà ingenii deteram. Quod igitur superest DEUM TER. O. M. precor, ut Tuam Amplitudinem

nem in commune reipublicæ literariæ decus & bonum, & Astronomiæ incrementum, diu sospitet; ita enim universa Astronomia habebit, de quo sibi gratulari possit. Cæterùm per Dominum Fabricium commodam nactus occasionem has literas ad Tuam Amplit. transmittendi, placuit iisdem adjungere juvenilia quædam meorum conatuum specimina, quæ ut Tua Amplit. benevolè accipiat, usque dum majora audendi commoditas detur, obnixè rogo atque oro. Hisce nunc finio & Tuam Amplitudinem divinæ tutelæ, me verò tuo favori etiam atque etiam commendo. Dabam Hamburgi Anno vulg. Æ. C. cIↃ Icc LXI. die 11. Calend. Julii Feriâ Sextâ.

Clarissimus ac Doctissimus

GERHARDUS GOUTSCHOVIUS,

Mathematicus Regius & Professor in Academiâ Lovaniensi,

Ad Amicum quendam.

ENcor que je ne cognois Mr. Hevelius, que par ces escripts, si vous avez l' occasion de venir en sa compagnie, je vous prie, de le saluer de ma part, & de luy tesmoigner, que par de ça nous estimons fort ses inventions, & que je ne manque pas d' avoir honorable mention de luy! dans mes leçons publiques. &c.

A Monsieur, Monsieur KROMHAUSEN,

Consul de la ville de Dantzig

Warsavie 2 Juin. 1662.

Monsieur.

LA longueur du temps n' effasera jamais de ma memoire, le souvenir de l' honneur, que vous m' avez tousiours fait de Vostre bienveillance; Et il ne se presentera point d' occasion, de vous en tesmoigner ma reconnoissance, que je ne le fasse avec joye, & que je ne l' Embrasse de tout mon coeur, non seulement pour les choses, qui vous regarderont en particulier, mais encore pour vos amis. Quant à No-

à Nostre cher Mr. Hevelius, il est si estimé du Roy, qu' il na pas besoing de recommendations auprés de sa Majesté, aussi quand j' ay parlé de ce qu' il demande, le Roy l' à aussi tost promis, & entendant la persecution que l' on luy fait, s' est estonné, que Messieurs du Magistrat n' l' ayt pas protegé plus, qu' ils n' ont fait en ce recontrelà, puisque cet homme là, sera l ornament & la glorie de Dantzig d' ans les siecles advenir; sa Majesté mesme à dit, que la ville luy devroit donner une pension suffisante, pour continuer & parachever les belles & grandes choses, qu' il à commencées, & sa Majesté m' a dit en suitte, qu' elle vouloit aussi escrire en sa faveur, à Messieurs les Magistrats une lettre en allemand, afin qu' ils en ayant plus d' egard. La Reyne de son costé, appuye fortement les bonnes intentions & les inclinations du Roy pour Mr. Hevelius, je croyois pouvoir envoyer aujourdhouy toutes ces expeditions là, mais ce ne pourra estre, que la semaine prochaine: Je vous ay cependant voulu donner advis de tout, & a Mr. Hevelius. La Reyne à encore promis de recommender elle mesme Vostre affaire particuliere à Mr. le grand Chancelier, j' auray soing qu' elle ne l' oublie pas, lors que je le verray aupres d' elle; c'est dont je vous puis asseurer, & que je seray toute ma vie,

Monsieur

Vostre treshumble & tresobeissant
serviteur

Des NOYERS.

Viro Amplissimo Clarissimoq́;

Domino JOHANNI HEVELIO,
Astrosophorum Principi.

JACOBUS OISELIUS. S. P. D.

MUltis nominibus me denuò Tibi obnoxium reddidisti Vir Amplissime quibusque expungendis vires meæ nunquam supputent, quod me cœteros inter non indignum censueris, quem

quem præstantissimo munere, Mercurio nimirùm tuo in Sole viso beares; gratius eo quodve me majori affecerit voluptate unquam mihi contigisse haud memini. Unde & majori suffundor pudore cùm animo mecum revolvo, quam non opis sit nostræ dignas persolvere grates. Habeo tamen Tibi eas quantum possum maximas, neque infantiam meam in voluntate meà tibi explicanda, sed animum tibi addictissimum intueri velis rogo. Ego Mercurium tuum cum diatribis ei adjectis non semel, quatenus otium meum mihi permisit, à capite ad calcem summà cum animi voluptate evolvi, addo & stupore; neque enim aliter fieri potuit, cùm ubique tot rara, nova, hactenusque ne audita quidem animo meo occurrebant. Nemo qui libros non ex mole, sed argumentorum pondere, uti decet, æstimare solet, inficias ire potest, te plura & majora foliis non adeò multis complexum esse, quàm alii vel ingentibus solent voluminibus; eoque nomine te apud omnes harum rerum æstimatores maximum posuisse beneficium. DEUS bone! quis non ad accuratissimas tuas observationes Planetarum obstupesceret, cum cogitet tot vigiles perductas noctes, tot labores, tot sumptus rei Astronomicæ promovendæ impensos; quo nomine hodiè nemo, quod sciam, ne inter Principes quidem, nedum privatos, tibi comparandus. Hinc etiam Hevelii nomen totam quà mare quà tellus, cultiorem terrarum orbis partem pervolavit, urbemque patriam non minus celebrem in hoc etiam studiorum genere reddidit, quàm olim Tychonis nomen Uranoburgum suum. Macte istoc animo Vir Clarissime, & ut DEUS O. M. votis meis Tibi quàm maximè propitiis, ut ea quæ adhuc sub manibus habes, quibusque nomen tuum indies magis magisque à mortalitate vindicabis, felix faustusque perficere valeas, obsecundare velit rogo.

Vale Vir Clarissime, meque si merear amare pergito. Dabam Hagæ Comitis Anno 1662. die 29 Julii st. n.

Eximius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Eximius GASSENDUS Lib. IV. Sect. II.
Physic. de Luce Siderum. pag. 661.

COnſolationi autem fuit, quod ſignificarunt mihi poſtmodum eximii, amicique Viri, Johann Caramuel Lobkowitzius Moguntinæ Sedis ſuffraganeus, Michael Langrenus Majeſtatis Catholicæ in Belgio Mathematicus, & Johannes Hevelius Reipublicæ Dantiſcanæ Scabinus, ſe in eam curam incubituros; ipſeque illis ultrò Provinciam conceſſi. Videtur porrò palmam deinceps tuliſſe Hevelius, edito præclaro Selenographiæ opere, in quod non modo plenæ Lunæ effigiem cum nominibus partium Lunæ Geographico more adſcriptis, ſed plurimarum etiam phaſeon Lunæ tàm creſcentis, quàm decreſcentis inſeruit.

Vir Celeberrime.

CÙm in noviſſimo Societatis Regiæ, non ita dudum à Majeſtate Britannicâ in hoc Regno fundatæ, conventu ſermo fuerit, Te egregium, de Mercurio & Venere in Sole viſis, Librum typis evulgaſſe, ejusque geminum exemplar Eximio Virorum Pari, Wardo nunc Præſuli Oxonienſi, & Walliſio, muneris loco transmiſiſſe; eumque, eà occaſione tua in Rempublicam literariam merita totum illum Muſarum Conſeſſum perſonuerint; nequaquam ego potui præconii iſtius ſilentium mihi imperare, hortantibus inprimis Sociis Illuſtriſſimis, ut effuſam ſuam in Te voluntatem per litteras Tibi ſignificarem. Id ſcilicet apud nos nunc agitur, ut ſancito jam, Sereniſſimi Regis noſtri auſpiciis, ejusmodi Philoſophantium cætu, qui ſcientiarum & artium Orbem, obſervationum & experimentorum adminiculo, excolant easque in vitæ humanæ præſidia & commoda provehant, Viros eruditione præcellentes undequaque in idem inſtitutum pertrahamus, vel in id jam pertractis, indefeſſam ejus conſectationem ſvadeamus. Magnum quippe momentum ad veritatem indagandam eruendamque affert Ingeniorum conteſſe-

tesseratio: quæ si per Orbem eruditum universim posset obtineri, atque eos inter institui, qui mentem gerant exauthoratam, partiumque studio superiorem, nec nisi veritati & hominum commodis addictam, in summum profectò culmen eluctaretur Philosophia. Nostrates hoc ipsum pro viribus moliuntur, ideoque commercium Litteratum verè Philosophantibus, hoc est (opinor) volumina Mundi legentibus, & Phænomena inter se severè comparantibus, pandunt: Lemmate Epigraphico Sigilli sui (quod est, NULLIUS IN VERBA) scutoque Tabulam rasam referente, palam professi, animos ad hoc institutum se afferre ab omni Authorum servitute emancipatos, & soli veritati litantes, Spiritus in hoc cœpto sument ab enixo Regis in proficuas scientias & Artes studio quo ceu fulgentissimo Sydere, Majestas Sua caliginis reliquum disjicere satagit, pacifici statûs ornamentis undique conquisitis. Hinc ista Orbi nostro circumfusa Serenitas, hinc pristina decora ubique revirescunt, & undequaque seculum aurescit; Spes etiam affulget, Galliam, Italiam, Belgium, aliasque gentes, instituto huic juvando ornandoque sua pro virili collaturas, & sedulam operam daturas, ut quicquid Philosophiæ dignitatem convellit, ab eà profligetur, ejusque & existimatio, quantum quidem opis est humanæ asseratur. Tu Vir Clarissime huic operi neutiquam deeris, existimo: dumque alii Terram & subterranea, & Maria scrutantur, Tu in Cœlum avolabis, & exinde quandoque nuntium nobis afferes; quo ipso fiet ut Siderea Philosophia jugiter incrementa capiat. Ampliorem hoc ipso gloriam continuò Tibi asseres, & ad Summorum Virorum, Copernici, Brahei, Galilæi &c: celebritatem assurges. Memor eris inprimis, observationum, quæ Fixarum loca, & Medicæarum Eclipses spectant. Observandis posterioribus invigilabat præ cæteris insignis Horroxius noster præpropero & luctuoso nobis omnibus fato ereptus, quod ille pensum non exegit, Tibi Tuique similibus exigendum. Perennem

modò

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

modò Pacem Terris veſtris præſtet DEUS, neque permittat, ut enixum illud inter Regni Polonici Candidatos certamen in nervum erumpat. Longùm vale & fave.

Londini die 18. Febr. 1663. Tui ſtudioſiſſimo

HENRICO OLDENBURG,
Soc. Reg. à Secretis.

Ampliſſimo Celeberrimoq; Viro

Dn. JOHANNI HEVELIO,

Veteris Gedani Conſuli, Aſtronomorum noſtræ ætatis Principi

Amico Summo.

ISMAEL BULLIALDUS. S. P. D.

Vir Ampliſſime

AMicitiæ tuæ, ex quo literarum mutuo ac reciproco commercio inter nos illa inſtituta eſt, multa mihi teſtimonia te tribuiſſe agnoſco; poſtquam verò te tuaque ſvaviſſima conſvetudine, colloquiis etiam gratiſſimis frui in ædibus tuis, quibus tam humanè ac honorificè hoſpes tuus ante biennium Gedani fui à te exceptus, feliciter mihi obtigit, ut fortioribus nodis vinculisque amicitia illa noſtra conjugata ac connexa eſt, firmioribusque confirmata modis; ſic novis nominibus tibi magis obnoxius factus ſum, ita ut ea diſſolvendi nulla mihi facultas adſit. Eoque magis me devinxiſti, quod non ſolùm domo tuâ tam comiter & amicabiliter exceptum cunctis amicitiæ officiis, quibus potentiorum ac magnatum benevolentiam promereri, animosque conciliare potuiſſes, præſtitis, lautè adeò benigneque me habuiſſe, ſatis tibi viſum non fuerit; verùm etiam poſt diſceſſum meum aliud animi tui erga me propenſiſſimi monumentum, idque publicum & inſigne, ſtatuere decreveris; cùm tuum illud de obſervatione Mercurii in Sole viſi, aliisque diligen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

tia ac certitudine incomparabilibus à te factis, opus illuſtre ac luculentum titulis magnificis additis, ſed tenuisſimarum ingenii virium conſcio non arrogandis, mihi dedicaſti; maximoque honore ornaſti me ſimul & auxiſti. Meo itaque deeſſe officio crederem, niſi quanti amicitiam tuam æſtimem, quantoque in pretio, Vir Celeberrime, quem ob egregias animi dotes, eximias virtutes, ingeniumque ſublime ſemper ſuſpexi, tu apud me ſis, aliquo teſtimonio etiam publico denuntiarem. Cùm itaque gratum animum meum tuarumque in me benignitatis ac benevolentiæ, de me etiam meisque favorabilis judicii tui memorem teſtandi ac declarandi occaſio ſeſe offerat, quâ maximâ ſummâque ab ingrati animi vitio prorsùs aliena mens, officiumque ſuum nunquam deſerens, perfundi poteſt, cum voluptate & alacritate uſus illâ librum Claudii Ptolemæi Aſtronomi Philoſophique celeberrimi nunc primùm operâ meâ editum tibi inſcribo & dico. Servandum ab intellectu humano in rerum notionibus acquirendis, comparandaque ſcientia, ordinem in illo animadvertes. Tam illuſtris laudatisſimique authoris delectabit te ſcriptum egregium; quamque in Aſtronomia à ſe inventorum ſumma capita continentem Canobi olim poſuit conſecravitque, gratisſima jucundisſimaque lectu tibi inſcriptio erit, ac utrumque, hactenus in lucem non editum, tanti viri opuſculum placebit. Acceptos verò, quos in ea conieci, commentarios fore; atque etiam authoritates virorum magni nominis, ex quorum hactenus non editis ſcriptis vera Ptolomæi patria, ipſiusque Aſtronomiæ ſedes nobis innotuerunt, te admiſſurum ſpero. Citra negotium ullum hoc tibi perſvaſum etiam habebis, hunc mihi caſum eo potiorem contingere, quod ingenio tuo quicquam gratius, ſtudiisque Aſtronomicis noſtris magis appoſitum ac convenientius hocce libro dedicare tibi non poteram; cùm Aſtronomicæ ſcientiæ, cui tu es coronidem faſtigiumque impoſiturus, aut ad ipſum cæteris, qui hactenus vixerunt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

runt, propiùs accessurus, fundamenta muniverit ac firmaverit, ædificiique structuram author hujus libri Ptolomæus, Hypothesibus motuum Planetarum omnium fabricatis, hisque in Tabulas relatis, longè promoverit. Si campum ampliorem epistolæ modus finesque concederent, singularis quoque industriæ tuæ, artificii ac magnificentiæ, quibus organa illa Astronomica maxima mirandaque, Tychonicis exactiora, perfectiora, & ad usum faciliora sumptibus non exiguis tibi parasti, laudes hîc prædicarem. Exantlatos quoque labores, continentes vigilias, insomnesque in sideribus observandis, Cœlorumque rimandis motibus, nondum ex omni parte cognitis, transactas noctes encomiis extollerem. Verùm quæ facta à te eorum descriptio brevi publicabitur, quosque à te expectamus, libri merita tua simulque virtutes luculentiùs clariusque quibuscunque panegyricis demonstrabunt, & in omnium animis admirationem ejusmodi venerationemque excitabunt, quibus commoti in laudes tuas sunt per universum orbem terrarum prorupturi. Astronomiæ sedes ex Uraniburgo Danici freti, quò transtulerat eas Tycho nunquam satis laudatus, in Borussiam, ubi Copernico Thorunensi admirandi ingenii ac subtilitatis Astronomo vivente Frawenburgi fuerant, revocatas cernentes, Gedano inter Europæ Emporia celeberrimo, viris humanitate aliisque Virtutibus civilibus, eruditione, multarumque rerum peritia claris Urbi frequentissimæ, ob illas nunc per te in tua patria ibi locatas, claritudinis, gloriæ ac famæ plurimùm accedere cuncti prædicabunt. Atque gloria tua & fama insignibus adeò operibus tamque nobilibus scriptis partæ, nisi Solis, Lunæ, stellarumque fulgoribus, eorumque contemplatoribus omnibus extinctis, nunquàm sunt intermoriturae. Hoc itaque cultûs, quo te prosequor, signum, animique grati atque tui memoris certum indicium accipe. Vale, Vir Amplissime, & me tuum semper ama. Scribebam Lutetiæ Parisiorum April. die 6. Anno 1663 in Ædibus Thuanis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

Monſieur

AYant conceu une treshaute eſtime de vous, dés le temps, que mon ami intime, Monſieur Gaſſendi d' heureuſe memoire, me communiqua Voſtre excellente Selenographie. Et cette eſtime s' eſtant accreüe, par ce que Mr. Bernier ſon diſciple, me rapporta de vive voix, de la continuation de vos glorieuſes exercices, je n' avois garde, de manquer dans l' occaſion, que Dieu m' a offerte, de vous le teſmoigner par les effets, Sur l' heroique mouvement, qui eſt venu au Roy, de monſtrer aux Gens de lettres par ces graces, le cas qu' il fait d' eux, ma bonne fortune, m' ayant fait regarder par Monſieur Colbert, intendant General de ſes Finances, qui avoit applaudi à ce genereux deſſein, pour eſtre informé des Eſtrangers habiles, qui en ſeroient dignes, Vous m' eſtes venu dans l' eſprit, entre les premiers, & j' ay ſenti une extreme joye, de pouvoir rendre efficacement ce tesmoignage à voſtre vertu. Vous en ſerez perſuadé Monſieur, par la lettre, que ce grand homme, qui les poſſede toutes eminement, vous eſcrit par l' ordre de ſa Mte, en vous en envoyant une lettre de change, qui ſera ſous la meſme enveloppé, par laquelle elle ne pretend pas accroiſtre voſtre bien, qu' elle ſcait tres conſiderable, mais ſeulement vous donner une marque, de l' opinion avantageuſe, qu' elle a de vous: J' exhorterois un coeur moins noble que le voſtre, à la reſſentir ſelon la grandeur du Prince, qui vous la donne, & en ſcavoir un gré proportionne à Monſieur Colbert, le luy faiſant voir par voſtre reſponſe, comme à celuy, qui y à puisſamment contribué. Pour vous, je vous laisſeray agir en cette rencontre, ſelon vos vertueuſes inclinations, Ausſy ſuis-je peu en peine de ce, que vous ferés, que j' oſois me promettre que vous eſtendiés voſtre gratitude, jusques à celuy, qui y a la moindre part, & qui n' a gueres bien d' eſtimable, que la reſolution d' eſtre tousjours

Monſieur
de Paris 28 Juin. 1663.

Voſtre treshumble & tres-obeisſ. Serviteur

CHAPELAIN.

A Mon-

A Monsieur, Monsieur HEVELIUS.

Monsieur.

SI vous connoissez vostre propre merite, vous ne devez point estre surpris, de recevoir une gratification de la part du Roy, qui desirant faire fleurir les sciences, honore d' une estime particuliere tous ceux, qui les cultiuent heureusement; Comme vostre reputation est venue jusqu' a sa Mte, & qu' elle sait les progrés, que vous faites, dans l' Astronomie, Elle m' a commandé, de vous envoyer la lettre de change, qui accompagne cellccy, & de vous asseurer en mesme temps, de sa protection, & de sa bienveillance; Je m' acquite de cet ordre avec beaucoup de joye, & je souhaite, qu' a l' advenir, il se presente d' autres occasions, ou je puisse vous tesmoigner, que je suis

Monsieur

a Paris le 21 Juin 1663.

Vostre tres humble & tres affectionné Serviteur

COLBERT.

Clarissimus

JOHANNES ANDREAS BOSIUS,

Professor P. Historiarum in Academiâ Jenensi, in Literis,

Ad Admodùm Reverend. & Præclar. Virum

GEORGIUM FHELAVIUM datis.

ILlustris Hevelii Vestri, qui cum magnam Tibi amicitiam intercedere intelligo Theatrum Astronomicum jam excudi cœptum, lætus nuper è quodam Vestratium intellexi, Tractatum ejus de Mercurio sub Sole viso, cum admiratione legi, quod Astronomorum Tabularumque omnium errores detexit. Atque id quoque magis magisque suspectam mihi reddidit Astrologiam Genethliacam: quippe tam incertis falsisque hypothesibus nixam. Sed & illud non sine gaudio legi, ab eo quoque per an-

num, & quod excurrit, nullas in Sole maculas deprehensas; quod nos tubis nostris non optimis imputabamus, cùm similiter nihil illarum animadvertissemus. Facit autem ea res, ut penè dubitemus nunc de iis, quæ olim super natura & causis Macularum illarum, heroa hunc seqvuti, scripsimus. Et scire aveo, quam ille hujus tam diuturnæ Macularum absentiæ caussam putet. Si occasio datur, ut denuò quàm observantissimè eum à me salutes, oro. Simul ut tractatum ejus de Cometa, si excusus est, mihi emas, pretiumque significes; quod solvam cui volueris. Vellem & illud scire quid de Hugenianis super Saturni figurâ observationibus, & novo Systemate mundi à Jacobo Coccejo excogitato judicet: sed vereor ne nimiùm Tibi molestus sim, cotidianis occupationibus admodùm distento. Ego cum Cl. Collega Weigelio, etiamnum præteritâ nocte non aliâ formâ Saturnum quàm Heveliana, conspexi; sed tubo mediocri. Utinam liceret Heveliano aliquo potiri! Nescio, an & quo pretio illi apud vos vendantur. Alioqui darem operam, ut Academia nostra eorum aliquo frui posset. Benè vale. Anno 1663. die 26. Junij.

Monsieur.

AIssi tost, que Vos Livres furent arrivez, je fus chez Mr. Colbert, & luy donnez les lettres & les Livres, que vous luy envoyez, & le prié de prendre l'heure, que je pourois presenter au Roy, Ceux que vous luy envoyez, ce qui se fit le jour mesme, dans le temps que sa Mte vouloit tenir Conseil, je luy fis Vostre compliment, & luy dis, que les marques, qu'il vous avoit donné de son estime, vous estoient bien plus cheres, que le present, qu'il vous avoit fait; & que pour mieux luy en tesmoigner vostre recennoissance, vous suppliés sa Mate, de vouloir accepter le present, que vous luy faisiez, de toutes vous oeures, qui estoient imprimées. Il les prit, les ouvrit, leut quelque chose dedans, & en les regardant, il me dit, qve vous estiez un sçavant homme, & pour lequel il avoit beaucoup d'estime; & ayant

mis

mis la Selenographie sur la table, pendant qu' il consideroit le second volume, Mr. le Mareschal de Villeroy la prit, & la considera, ensuite ayant fait la reverençe pour me retirer, le Roy M' ordonna de Vous bien remercier de sa part, & vous bien tesmoigner l' estime, qu' il faisoit de vostre vertu. I' ay aussi presenté à Mr. le Duc d' Orleans, celuy que vous luy avez envoyé, il l' a aussi accepté avec beaucoup de marque d' Estime pour Vostre personne, &c. Cependant faites moy tousiours la grace de croire, que je suis

Monsieur

Vostre treshumble, & tres-obeissant Serviteur

des Noyers.

Paris 1664. 29 Feur.

Amplissime & Generose Domine

Domine, Amice Colendissime.

EA quæ Te Vir Doctissime ubique sæculo tuo majorem prædicat Fama, quod me quoq in Tui amicitiam pertraxerit, unicè mihi gratulor. Tecum enim vel breviter conversari, multùm erudiri fuit. Et profectò vidi in Te solidam doctrinæ celsitudinem, vidi admirandam Cœlestium peritiam, novam nec antehac Europæ visam ignitorum sed ignotorum globorum indagationem, & agnoscet Orbis tot nobilissima Astra Labore Tuo quasi nata, quia labore Tuo nota. Vidi adhæc & expertus sum humanissimam Urbanitatem, illudque præter cætera in Te mirari licuit; Te adeò Literis prodendisque eruditissimis in lucem voluminibus incubare, quasi nulli jam rei vaces ampliùs, interim & negotiis Urbis publicis, & amicorum officiis ita deditum esse, acsi nunquam studia tractare noris. Hæc Tua nobilis morum cultura & svavitas, ita me rapuit, ut Tuum me esse agnoscam ubique. Contestor id etiam per hasce præsentes, quibus nuper inchoatum annum Amplissimæ Dominationi Vestræ animitùs gratulor. Servent Te Superi ævi nostri decus, & certè tam immortalitati natum ingenium, immortale esse deceret, sed ne dubites ea est nominis Tui gloria

— — quam nec ventura silebunt
Lustra, nec ignota rapiet sub nube vetustas.

Interim officia mea benevolentiæ Generosæ Dom: Vestræ diligenter commendo. Dabam Heilsbergæ die 6. Februarii Anno 1664.

Amplissimæ Dominationi Vestræ

Addictissimus Amicus & ad Officia paratissimus

Episcopus Princeps Warmiensis.

Monsieur

Vous aurés sceu par la relation particuliere de M. des Noyers, avec quelle grace & quelle humanité le Roy a reçeu le riche present de vos Ouvrages Astronomiques, lors qu' il le luy a fait de vostre part, & le soin, que Sa Mte à eu de les faire mettre au premier rang des Livres de son Cabinet: Vous avez aussi appris de luy mesme, l' accueil favorable, que Mons. Colbert à fait aux Exemplaires de ces Ouvrages, dont vous l' avés regalé, & le ressentiment, qu' il a pris de vous en tesmoigner en son nom; & si je me voulois estendre sur ces deux Articles, je ne le pourois faire, sans vous importuner d' une mauvaise copie, aprés les avoir veus si bien touchés dans un si excellent original: Je me retrancheray donc, Monsieur, dans ce, qui me regarde, & ne vous parleray icy, que de ma parfaitte gratitude, pour le Tresor de Vostre Selenographie, & de vos autres observations celestes, qu' il vous à plu m' envoyer, accompagné de termes si obligeantes qu' ils en auroient redoublé le prix, si de pareilles Productions n' estoient pas d' un prix si grand, qu' il ne se peut jamais accroistre. Et leur haut merite fourneroiet une grande matiere d' eloge, si lon ne craignoit point de les ravaler, en les louant, & si elles ne se servoient point d' eloge parfait à elles mesmes. Ce que je me permets seulement d' y considerer, est, la Majesté du sujet, la difficulté du travail, l' industrie, qu' on y a employée, le courage,

qui

qu' il a falu, pour s' y engager, & pour y perseverer, la despense mesme, qui y à esté necessaire, & des sublimes verités, qui y sont descouvertes. Tout cela, Monsieur, me fait vous mettre dans le premier rang des Astronomes a coté des Copernics, des Brahés, des Gassendis, & des Bouillauds, si je ne vous mets point mesme au dessus de ces grands hommes, pour les grandes choses, que vous avés veuës, & fait voir, qui estoient eschappées à leurs recherches, & à leur sagacité. Et je ne me puis estre formé une si noble Idée de vous, sans faire une tressinguliere estime de Vostre personne & sans me reconnoistre sensiblement obligé à vostre courtoisie, de m' avoir compris entre ceux, que vous avés jugé dignes de vos faveurs: Car pour avoir esté celuy, qui à indiqué vostre extraordinaire merite à nostre Cour, & qui vous a fait placer à la teste de ceux, que sa Mte vouloit honnorer des siennes, je ne pretends point avoir deu attirer les vostres, & ne croy vous avoir rendu, que la justice, que vous doivent touts ceux, qui ont quelque teinture de vertu, & quelque amour pour les hautes sciences: Le remerciment donc que je vous fais icy, Monsieur, de ces deux rares volumes, le principal ornement de ma petite Biblioteque, est un remerciment d' un cœur, dont vous estes rendu le maistre, & par des expressions d' autant plus veritables, qu' il en connoist plus la beautè & la bonté: J' ay au reste balancé long temps à mes actions de graces pour celle, que vous m' avés faitte, je meslerois une petite retribution, dans la peur, que j' avois qu' elle ne fust pas proportionnée à ce que je vous dois je m' y suis neantmoins enfin resolu, quand elle ne me devoit point faire d' honneur auprés de vous, aimant mieux passer pour mal habile, que pour mesconnoissant. J' ay pour ce sujet prié Monsieur des Noyers, de se vouloir bien charger du Poëme de la Pucelle, que je publiay il y a quelques années, & de vous l' offrir pour moy, en hommage, & pour une marque legere de la passion, que j' avois de vous faire chose agreable, en quelq' une, ou l' utilité fust jointe au plaisir: Il m' à promis de satisfaire à ma priere, & de fortifier

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

tifier mon offrande de sa recommendation: Nostre curiosité à esté bien reveillée, par l' avis, q'uil nous à donné de la prochaine Edition de vos Cometes, ce qui nous en tient dans une impatience extreme, esperant d' y trouver tout ce, qu' il y à de solide, dans une si difficile matiere, & qui à si fort exercé l' imagination des Philosophes de tous les Temps, avec peu de succes. Adioustés ce diamant à vostre Couronne & ne vous lassés point d' y joindre clartés sur clartés. Nous en serons les Spectateurs equitables, & entre tous, vous y aurez pour le plus grand Admirateur,

Monsieur,

de Paris ce 12 Avril 1664.

Vostre treshumble, & tresobeissant Serviteur

CHAPELAIN.

Vir Amplissime.

Cùm gratissimæ Tuæ die 4. Januarii novissimi ad me datæ literæ à Præstantissimo affine tuo nuper mihi traderentur, meum esse omninò judicabam, quantociùs Regiæ nostræ Societati, honorificè admodum à Te inibi compellatæ easdem exhibere, singularemque tuam in ipsos benevolentiam commemorare. Accepére fronte serenissimà, quæ de ipsorum instituto prædicas, sibique inprimis gratulantur, quod in suis militantem castris reperiunt tanti nominis Virum, qui & rem & honorem Societatis ipsorum pro viribus aucturum se pollicetur. Ad testandam itaque uberrimam quam in Te tuaque merita voluntatem, d. 30. Aprilis proximi elapsi publicè in Societatem suam contradicente nemine, Te cooptarunt, in mandatis mihi dantes, ut quam primùm hoc tibi significarem, simul etiam solennis hujus actus Testimonium publicum (quale est diploma annexum) transmitterem. Gestiunt præterea, perspicientes, immotum Te in sincero Uraniæ cultu perstare, nilque ducere antiquius, quàm Fixarum observationibus jugiter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

giter invigilando, ipſarum catalogum à mendis, quibus ſcatet, vindicare, Tuamque adeò cœleſtem, quam moliris Machinam in rei literariæ incrementum adornare. Agnoſcunt unà Tecum, hæc de Fixarum reſtitutione cura nì ſeriò ſuſcipiatur, fruſtrà fore, Planetas obſervare, eorumvè motum ad debitam velle normam redigere, vel etiam in ullâ Aſtronomiæ parte quicquam, quod ſit operæ pretium elaborare. Hoc igitur in negotio cùm cardo verſetur rei, quid ſupereſt, Vir Celeberrime, quàm ut Tu, Tuique ſimiles, toti in eo ſint, ut nullis non conquiſitis adminiculis indefeſſo ſtudio inſignem & utilisſimam, dum non modò in æſtu negotiorum, quæ Tibi, quà Conſuli, quà judici, incumbunt, otium Tibi paras, ut huic vaces Cœleſtium contemplationi; verùm etiam quæcunque potes adiumenta, undequaque advocas. Eam in rem cùm & opem expetiveris Noſtræ Societatis in procurando illo Ulug-Beigi opere Aſtronomico Oxonii aſſervato, pronisſima illa Tibi in eo annuit, annuetque, in quâvis re aliâ, quæ quidem ab Ipsâ in Tui & ſuſcepti laboris Tui gratiam proficiſci poterit. Teſtatum id Tibi faciet prolixiùs Clarisſimus Wallisſius noſter, qui iſtum Fixarum Catalogum in promptu jam habet, & per hunc ipſum, nì fallor nuncium Tibi transmittet. Cometographiam Tuam quod attinet, quam ſub prælo jam fervere, quamque Societatis noſtræ judicio exponere Te velle ais, & de incœpto illo Tibi gratulamur; & Tuum erga nos ſtudium egregium lubentisſimè agnoſcimus. Recondita fuit hactenus de Cometis Philoſophia: talia Te hoc tuo opere præſtitiſſe, quæ ad eam retegendam plurimùm facient, planè ſperamus; lætamurque magnoperè, ſemel dare cum cœperis toto quod horreo Reipublicæ Literariæ admetiaris. &c: &c: Quod ſupereſt, Tua, Vir Optime, quam in me ſeorſim expoſuiſti, propenſio hæret in medullis: novo, mihi credas, vinculo me obſtrinxiſti; cujus ſi non ſolvendi, laxandi ſaltem aliquo genere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

officiorum facultatem exopto, Tibique omnis felicitatis cumulum voveo, quippe

Amplitudinis Tuæ

Londini Anno 1664. die 11 May st. v.

Cultor studiosissimus
HENRICUS OLDENBURG,
Societ. Reg. Secret.

A Monsieur, Monsieur HEVELIUS.

Monsieur.

LE Roy, qui connoist le prix de vostre vertu, & qui est bien informé de la profonde intelligence, que vous vous estes acquise de l' Astrologie, vous ayant jugé digne, de recevoir des marques de son estime & de sa munificence royale, parmy la distribution des graces, que sa Mte fait aux gens de lettres, Elle m' a ordonné de vous envoyer jusques chés vous, la mesme gratification, quelle vous fit l' année derniere; afin qu' en continuant a vous tesmoigner, combien Elle a de consideration pour vostre Scavoir; Il soit public, que vous ne la devez qu' a vous seul, & comme je dois regler mes sentimens sur ceux de mon Maistre, il ne vous sera pas malaisé, d' estre bien persuadé, que personne n' est plus veritablement que moy

Monsieur

Fonten. le 15. Juillet 1664.

Vostre treshumble & tres affectionné Serviteur
COLBERT.

Monsieur.

J' avois appris de Monsieur des Noyers, lors qu' il estoit en cette Cour, le nouveau Travail, que vous aviéz entrepris sur la nature, l' apparition & le cours des Cometes, & je m' estois resjouy, qu' un si grand Personnage, & qui à tant de familiarité avec le Ciel, se fust applique à l' observation de ces corps extraordinaires, pour nous en instruire sans doute plus solidement, que l' on n' a fait jusqu' icy, de plus, comme si le Ciel eust approuvé un si haut dessein, &

qu'

qu' il vous eust voulu donner moyen de traitter ce Suiet admirable, avec plus de lumiere & de connoissance, il en à produit deux signalées à quatre mois, l' une de l' autre, sur lesquelles vous puissiés faire vos observations exactes, & d' autant mieux fonder l' opinion, que vous aviez conceüe, de leur essence, & de leur mouvement. Avec un si puissant secours, & une occasion si favorable, personne ne fait difficulté, que vous n' ayez mis cette matiere au dernier point de perfection, ni qu' a cette fois, la prediction de Senece ne soit accomplie en vous, qui aviez instruit l' univers, de la vraye origine de ces Phœnomenes, de quelle part du Monde ils viennent, & dans quelles ils vont, si leur route est droitte, ou courbe, & s' ils se perdent dans l' espace infini, ou s' ils ont une revolution, & Axine, ce que par vos veües & vos raisonnemens vous aurez establi. Si c' estoit ce dernier, les Chaldeëns que Diodore veut, qui en eussent la science, & qu' ils en marquassent seurement les retours, vous seroient bien redevables, de l' honneur, que vous auiez fait à leurs Estudes, en justifiant leur doctrine de la faussetè, qu' on luy impute: L' Essay, que vous venez offrir, de vos meditations sur cette belle partie de l' Astronomie Physique, aux Curieux, dans le Prodrome de vostre grand Traitté, leur fait bien desirer d' en voir l' achevement dans ce magnifique Ouvrage, & je voy tous les Scavans si bien disposés, a le recevoir, qu' aprés qu' il aura paru, je ne pense pas, qu' il y ait plus de dispute sur ce sujet, & que tant de sentimens divers ne se reduisent au vostre, pour fixer en fin ce point, dans la nature, & terminer toutes les contentions, qu' il à excitées parmi les Phisiciens: Vous avez fait au reste, Monsieur, une chose bien digne de vostre bon coeur, d' avoir choisi Monsieur Colbert entre tant d' autres, pour luy faire l' addresse de son Precourseur, & pour en appuyer, le merite, sur sa vertu & sur son authorité, comme personne n' est plus digne de cette belle offrande, personne n' est plus capable aussi d' en connoistre le prix, ni de la recevoir avec plus de ressentiment & de joye &c: Cependant je demeure

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

avec beaucoup de paſſion & de verité. De Paris 7. Juin 1665.

Monſieur

Voſtre treshumble & tresobeisſant
ſerviteur
CHAPELAIN.

A Monſieur, Monſieur HEVELIUS.

Monſieur.

LE Roy informé de la paſſion, auec laquelle vous continuez, a cultiuer les ſublimes eſtudes, où vous vous eſtes heureuſement appliqué jusques icy, à eſté bien ayſe, de vous continuer les marques de ſon eſtime, par une nouvelle gratification, que vous recevrez avec cette lettre de change, que ſa Majeſté m' a ordonné de vous envoyer, à fin de vous animer de plus en plus, à publier les fruits de vos travaux, & à porter a ſa perfection la ſcience, ou vous excellez entre tant d' autres; En mon particulier, je tien à bonne fortune, d' accomplir les genereuſes volentés d' un ſi grand Monarque, en voſtre faveur, comme celuy, qui ſuis

Monſieur

a Paris le 27 Aouſt 1665.

Voſtre treshumble, & tres
affectionné Serviteur
COLBERT.

JOHANNES de RAUTENSTEIN &c:

Miniſter Status & Conſilii Sanctioris Ducis Neoburgo Palatini ad Comitia Imperii &c. Legatus.

Generoſo Domino STANISLAO LUBENICTZKIO &c.

QUanti Dominum Hevelium in Aſtronomicis faciam, ſæpius teſtatus ſum, & in eo cum G.V. & multis aliis idem ſentio, ac proindè me ei quavis occaſione commendari cupio. Cometographiam ejus, quod opus mole & multa eruditione inſigne fore non dubito, libenter quàm primum viderem, ſi fieri

fieri posset. Interim quæ nobis instar Prodromi ejus promittit, lubenter quoque videbo, & multum humanitati & benevolentiæ ejus debebo, quod postulatis nostris tantum tribuerit, ut in præmittendo Prodromo laborem, procul dubio non levem subire voluerit. Quod Ei cum officiorum meorum oblatione, multaque salute indicari velim. &c: Benè valeat Gen. Vestra, & favere pergat ei, qui est & manet constanter. &c. Ratisbonæ Anno 1665. 2. Martii.

Generosus STANISLAUS LUBENICTZKIUS,
Ad
Illustr. Legatum JOHANNEM RAUTENSTEINIUM,

QUanto desiderio Heinsius ardeat operis mei, autographum ejus testatur. Miror autem quod me Magno Hevelio componat. Sed existimo eum intelligere illa, quæ operi meo præter Mathematica, inerunt Physica, Politica, Historica, Ethica, & id genus alia. Cæterùm ego Hevelio, tanquam Astronomorum nostræ ætatis Homero, assurgo. Video & præstantes alioquin Astronomos palmam Ei porrigere. Hamburgi Anno 1665. 20 Junii.

STANISLAUS LUBENICTZKIUS,
Ad
Virum admodùm R. & Cl.
P. ALBERTUM CURTIUM, S. J.

GRatulor mihi multum, potuisse me, licet longè dissitum & ignotum, id officii præstare, quod Tibi gratum fore & sperabam & credebam, ac fuisse gratum ex eodem Illustrissimo amico acautore communi intellexi. Nempe quod varia quæ de nupero Cometâ hinc inde acceperam, Tecum hac via communicarim. En quæ heri à Clarissimo & Amplissimo Domino Hevelio die 3. Aprilis data accepi. Tanti Viri (cum quo dubito ut facilè quisquam assiduâ observatione Siderum & phœnome-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

nomenôn, eaque accurrata, tum Instrumentorum præstantia, comparari possit) judicio & sententiæ, quam nuper mihi aperuit, quamque ego mox Tecum & Clarissimo Bullialdo communicaveram, unum scilicet nobis in Corvo & Lepore, ac demum in Ariete, conspectum fuisse Cometam, plùs profectò fidei tribuendum est, quam aliorum rationibus à diverso situ, motu, apparitionis tempore & colore desumtis, vel etiam narrationibus de duobus Cometis distinctè unà nocte visis. Paria cum Hevelio facit Bullialdus, quod & præsentibus literis adstruit, Vir in re literaria magni faciendus &c. Vale & me mutuæ benevolentiæ amore prosequere. Hamburgi Anno 1665. die 11 April.

Illustrissimo Viro

Domino NICOLAO HEINSIO &c:
STANISLAUS LUBIENICTZKI. S.

IN componendo opere meo Cometico, cujus ratio Tibi ex meis superioribus constat, ut aliorum Virorum Præstantissimorum, mihique tùm meritorum laude, tùm amicitiæ jure plurimùm observandorum, ita cumprimis in Mathematicis disciplinis exercitatissimorum, consilium & judicium mihi exspectandum est. Manet quippe altâ mente illud, quod non tantùm Pythagorica Schola, sed & totus Sapientum Senatus venerandus, cuivis opus aliquod præcipuè verò tam arduum, quale hoc est, aggredienti inculcat

(*Consulta ante Opus*)

& quæ nosti cætera. Fateor tamen tàm lubens quàm merito, me Clarissimi Bullialdi, singulari non tantùm eruditioni rerumque Mathematicarum solidæ & interiori scientiæ, sed & amicitiæ, cujus mihi à pluribus annis usus manet, plurimum hîc tribuere. Et Amplissimum quidem Hevelium, ob indefessam industriam instrumentorum accuratissimorum præstantiam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

tiam, tùm & eximiam rerum Cœleſtium peritiam, Tecum cumque omnibus literatis debito cultu & ſtudio proſequor. Sed ab eo nihil ſingulare expecto. Nam ipſe in ſimili argumento occupatus, mihi non valet, nec fortè volet, vacare. Quanquam nunquam animum meum hæc ſubiit cogitatio, ut vel minimùm luminibus Hevelii, Viri in Reipublicæ literariæ Senatu Illuſtriſſimi, obſtem, vel ejus, qui tantis meritis clarus exiſtit &

(*Immortale hominibus ſemper habens nomen*)

gloriæ invideam. Hoc enim extremæ, fateor, temeritatis foret: quam à me procul ſemper, ſed & minimam quamque, propitium velit eſſe numen! Idem ego, quod olim Horatius de inimitabili Pindaricæ facundiæ torrente proferre non dubitavit, dicere de ſingulari Hevelianæ induſtriæ ſublimitate non vereor, Icariam ſcilicet culpam audacem commiſſurum, qui utrumque æmulari ſtuduerit. Utinam verò ad exemplum Horatii

— — — *ego apis Matinæ*
More Modoque
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimùm, circà nemus uvidique
Tiburis ripas, operoſa parvas,

non ſolùm phyſica, præcipuè Mathematica, in quibus & Clariſsimi Mathematici Magno Hevelio aſſurgunt & palmam tribuunt; Sed & Politica, Hiſtorica & Ethica ſimul, undique in publicum utilia, tùm mea pangam, tum aliena componam? Vale, feliciter age, & me quod facis, amare perge. Hamburgi Anno 1665 die 24 Martii.

Illuſtriſſimo Viro

Domino NICOLAO HEINSIO,

STANISLAUS LUBIENICTZKI,

SEd repetamus noſtri Cometæ orbitam, quam omnium optimè

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331

timè Amplissimus Hevelius designavit, sicuti qui talia norunt (ejusdem artis participes) quibus Phocylides, sed & justitia ipsa, judicandi de rebus facultatem concessit solis, dicendi sunt, fatentur. O utinam Prodromus ille Hevelianus ocyssimo cursu ad Te transvolet! Ego quia singulari & Hevelianæ, tum Riccioliana ac Kircherianæ illius Prodromi Prodromum Bononiam, exindè Romam cum expedito Tabellario his diebus mitto. Quod quidem opusculum, magno studio elaboratum, non erit bonarum literarum, cumprimis rerum Mathematicarum amantibus, ingratum, quia utile ob adiecta quædam parerga, quæ Annotatiuncularum vices quadantenus gerent, præsertim cum non pauca à me aliisque mota, & ipso ab Auctore vel correcta vel illustrata complectentur. Sed quam non opinionem, Tu de meo opere concepisti? Satis erit, quod avidius Te mea exspectare dicas. Quis autem ego sum, qui in comparationem cum Hevelio, Astronomorum facilè Principe, venire queam? Novi tamen quid Tibi per hoc dictum velis. Mea illa physica, Politica, Historica, Ethica, Tuo genio magis convenientia intelligis, quorum refertus erit liber meus, libera de rebus laturus & daturus judicia. Vale Vir Nobilissime illustre rei literariæ & mearum rerum decus. Hamburgi Anno 1665. die 10 Junii.

Generoso Domino STANISLAO LUBIENICTZKI, NICOLAUS HEINSIUS, S.

QUæ ex opere Tuo delibanda sitienti mihi apposuisti, multa mehercules voluptate me perfuderunt, faciuntque, ut cætera videre juris publici facta unicè desiderem. Age igitur quod agis operamque da, quantum potes, ne vanâ expectatione utilissimi laboris diutiùs lactemur. Quæ ad me harum lucubrationum pervenire voluisti, ea semel iterumque avidissimè perlecta nunc ea ad te recurrunt. Hoc autem mihi per-

sanctè

ſanctè affirmanti volo credas, complura in iis mirificum in modum placuiſſe mihi, diſplicuiſſe nihil. Næ tu anxiæ & ſeveræ reprehenſionis cenſuras à me promittas Tibi in caſſum. Hevelianum Prodromum Dantiſco accepi proximis diebus à Pelſio noſtro. Opus ipſum avidè & attentè non percurri ſolùm, ſed & Fœderatorum Belgarum Oratori Domino Joanni Isbrandio perlegendum dedi, cum Illuſtriſſimus Regni Suecici Cancellarius ejus ante dies hoſce quatuordecim feciſſet mihi copiam, ut nuper ſignificaſſe me recordor. De ipſo Opere quid ſentiam quæris? Conſummata quævis de ingenio induſtriâque Scriptoris cum mihi promiſiſſem, omnia tamen ſpe atque exſpectatione illic majora apparuerunt. Vale Holmiæ $\frac{14}{24}$ Junii Anno 1665.

Illuſtriſſ. Viro

Domino NICOLAO HEINSIO,
STANISLAUS LUBIENICTZKI, S.

PRodromum Cometicum Hevelii accepiſſe Te gratulor: ut & eum Tua vota non tantùm æquaſſe, ſed & ſuperaſſe. Næ ille Vir ad unguem mihi factus in Aſtronomicis videtur. Nudius quoque tertius Michael Kirſtenius Vir in hâc Urbe inter Doctiſſimos meritò ponendus, quique ut ὁμότεχνος Clariſſimo Hevelio, de Aſtronomicis judicium ferens jure audiendus eſt, ſingularem ei laudem inventæ orbitæ Cometæ & exploratæ deviationis tribuit. At verò illum tunc demum ad unguem factum dicemus Aſtronomum, poſtquàm emiſerit in lucem ſuam illam Cometographiam tandiu deſideratam quandiu promiſſam. Hæc enim dubio procul demorſos ſapiet ungues, & promet multorum annorum, & diurnorum pariterque nocturnorum laborum felicem induſtriam. Vale. Hamburgi Anno 1665 die 7 Julii.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.331